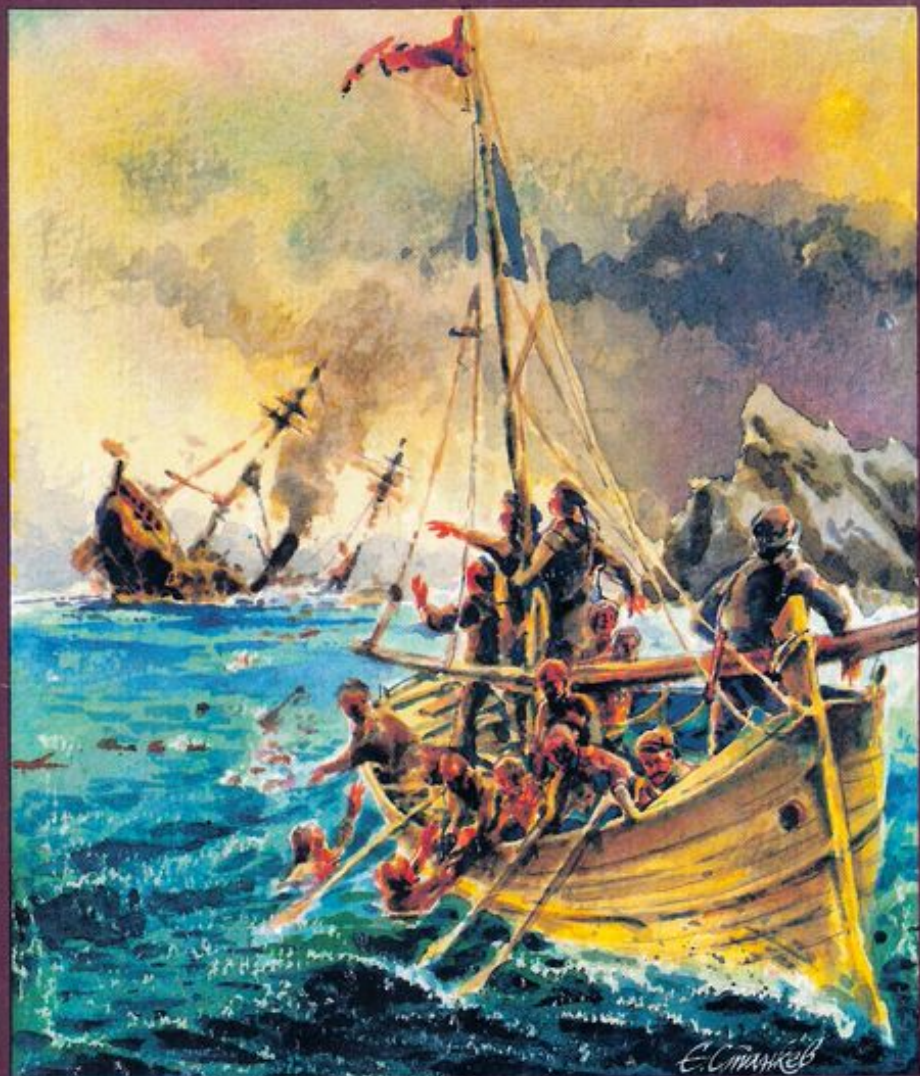

Бестселър на всички времена

БОРБА НА БОРДА

ЕМИЛИО САЛГАРИ

Емилио Салгари
Борба на борда

Глава I

МЕЧТАТА СТАВА ДЕЙСТВИТЕЛНОСТ

Бях на петнадесет години, когато напуснах бащината си къща, за да стана моряк. Никога не бях плавал, не бях виждал безбрежното море, не бях изпитвал удоволствията и капризите му.

Още от най-крехка възраст питаех чудна, непонятна страст: страстта да стана моряк, да имам някога кораб под командата си и моряци, които да ми се подчиняват; да се скитам по необятните морета и да търся приключения, бури и истински вълнения. И сега не зная как ме е завладяла тази страст. Ако бях роден на морския бряг, бих я разбрал, но съм роден на сто мили разстояние от него. Все пак си спомням, че още като съвсем млад говорех за моряците като за най-смелите и най-здравите хора на земята; помня, че по училищните си тетрадки рисувах стотици платноходи с отпуснати на вятъра платна, рисувах морски бури, корабкрушения, моряци, котви и множество географски карти.

По-късно книгите, пълни с морски приключения, затвърдиха у мен още повече желанието ми да стана моряк. Книгите на Жул Верн и на Майн Рид ми направиха накрая омразен живота на твърда почва. Чувствах, че не съм роден нито да продължа занаята на баща ми, нито да водя много спокоен живот.

След нечувани усилия, след молби, настоявания и заплахи разбих веригата, която ме връзваше към тихия, несвободен живот, и се хвърлих безумно в морската кариера, на която за кратко време станах един от най-горещите защитници, тъй като ми се струват най-хубавата и най-светлата сред всичко останало.

Употребих две години и нещо в обучение и най-после, след много търсене и много разочарования, намерих място на борда на един от корабите, които се движат по Адриатическо море.

Сандъците с багажа ми бяха вече на борда, когато капитанът ми даде заповед да потегля за Палестина.

Не се колебах нито миг: разделих се с другари и родители и заминах от Венеция с една от ония риболовни лодки, които се наричат „мишки“ и които в средата имат бедняшки навес и две големи платна на носа и на кърмата.

Сърцето ми биеше лудо от радост. Най-сетне след толкова години, след толкова усилия и лишения беше дошъл денят да видя морето, което

от най-ранно детство ме беше омаяло.

Всичко изчезна пред очите ми, забравих родители, другари, роднини и всичко мило, за да видя морето, да поживея като моряк, за което толкова мечтаех.

Въпреки обезсърчителните думи на другарите ми, които вече бяха дишали морския въздух и които познаваха суровия моряшки живот, въпреки малко веселите изгледи за големи напрежения, за солени гозби, лишения и опасности, които са толкова чести на платноходите, аз се чувствах силен, толкова силен, че презирах тропическите горещини и полярните ледове.

Слава Богу, смелост и пъргавина не ми липсваха, тъй като винаги съм бил пръв гимнастик сред другарите ми, по всяко време и във всяко училище, както показват и дипломите, медалите и знамето, които имам въкъщи. Също и хладнокръвие не ми липсваше.

Бях здрав, подготвен за всичко и самият дявол не би ме накарал да отстъпя от пътя си.

Морето, само морето беше спечелило душата ми: морето исках да видя, с морето да се срещна.

Няма да ви описвам отегчителното пътуване от Венеция до Палестина, пътуване на един стар кораб, където цареше задух и удобствата бяха непознати.

Някои моряци търсеха леки жени между пътниците. А мен, като ме попитаха къде отивам, поклатиха няколко пъти глава и най-старият измежду тях ми каза:

– Зле започвате, господине. „Само Италия“ е добър кораб, но капитанът ни е истински звяр. Ястията са пресолени, чакат ви умора и несгоди в изобилие. Гледайте да не се разкайвате после!...

Усмивка се появи на устните ми. Вярно е, че бях от семейство, което ми предлагаше охолство, че бях научен може би да чакам наготово, но сега се чувствах способен да понеса всякаква умора и всякакво лишение.

За да не отговоря на този моряк, започнах да си свиркам. Най-сетне, след седем дни пътуване, стигнахме Палестина, излязох и се отправих веднага към кораба. Към четири часа вече стъпих на борда. Радост и гордост светеше в погледа ми.

Корабът се наричаше „Само Италия“. Беше плавателен съд с тежки стълби и големи платна. Кормилното колело беше открито, а кърмата имаше странна форма, прилична на гъска.

Не беше много голям за мен, който бях навикнал да си представям

във въображението кораби с хиляден тонаж, но все пак беше един от най-значителните във Венеция. Побираше седемдесет и четири тона по списък, но се натоварваше с не по-малко от сто и осемдесет. Така той се превръщаше в плоскодънна ладия и ставаше крайно опасен за обитателите му. Обаче имаше нови платна, доста високи мачти и чудесно дърво.

Палубата беше излъскана, което говореше за добър ред, но и лесно можеше да се подхлъзне човек, макар самата тя да не беше гладка.

Трюмът беше също в много добро състояние: имаше три котви с вериги и телени въжета, както и добре запазени сечива.

Килът обаче беше в лошо състояние: доста стар, с проядено отвсякъде дърво, а това беше много лошо за един платноход като „Само Италия“, която капитанът караше да товарят чак до бордовете, а понякога и над тях.

Стигнах до кърмовата част на кораба и слязох в моята кабина.

Да ви кажа искрено, не ми направи добро впечатление. Представете си една кутийка, дълга три метра, ниска дотолкова, че не можех да стоя изправен, с лепкав от нечистотия под. Отдясно и отляво с по една койка, наместени като в сандък и толкова ниски, че не можеше да се седи на тях, а на всичко отгоре и толкова къси, че не можех да се побера. С една дума, удобството тук бе съвсем непознато, но нямаше как – трябваше да се свиква.

Аз спях отдясно, а капитанът – отляво. И когато платноходът пътуваше, чувах как водата клоkochи край мен.

Около кабината се намираха шкафове и долапи, където се държаха провизиите на кораба, който бе съвсем безнадежден във финансово отношение. Вляво и вдясно бяха сандъците с бисквити, с дрехи и с фасул, оставени там може би от памтивека. Една съвсем микроскопична маса и едно столче, компас и висяща във въздуха лампа с необикновен механизъм, някакъв старинен часовник, икона на Свети Никола от Бари и най-накрая едно буре допълваше уредбата на кабината, свеждайки по този начин до нула свободното място; В нея човек просто не можеше да мръдне и без да преувеличавам, можеше да се задуши от непоносимата миризма на катран и английски лак.

Седем души съставляваха екипажа на „Само Италия“, без да се смята капитанът, който беше истински гигант – висок метър и деветдесет сантиметра, набит, надарен с херкулесовска сила, с широко лице, червено като на особено преданите поклонници на бог Бакхус.

Както ми казаха и както видях със собствените си очи по-късно,

този човек беше от най-лошата раса на земята: отпуснат, пияница и грубиян в пълния смисъл на думата. От прост моряк станал капитан по време на австрийското владичество, той никога не бе учил нито да чете, нито да пише, нито да смята.

Беше пълен невежа. Но упорит на думи и дело. С такъв капитан плаването се превръщаше в истински проблем. А както казах вече, вероятността да пътувам бе много по-голяма от тази да се върна вкъщи.

Синът му бе на осемнадесет години и знаеше да пише малко, със стотици грешки, полудиалектно на полуиталиански. Но му липсваше всякаква енергия и можеше да си служи само с географски карти от 1820 година.

Братът на капитана обаче беше красив мъж, набит и здрав като Херкулес, с интелигентно лице. Целият излъчваше смелост и бодрост, но беше в непрекъснати спорове с капитана, когото дълбоко презираше заради невежеството му.

Двама други моряци и един юнга допълваха екипажа. Последният беше далматинец от Сан Пиетро в Наубо и се наричаше Лимоз Будени – добро момче, неуморим за работа, но зле поставен на борда, макар и да беше от добро семейство.

Както лесно може да се разбере, в такава компания и с подобен плавателен съд нямаше какво да ни весели. Беше добре, че имах голям запас от смелост, бях силен духом и подготвен за всичко.

Пребродих кораба от горе до долу и слязох отново в кабината. Облякох една обикновена дреха, бяло палто и си сложих сламена шапка. После се изкачих на палубата. Бях изгладнял като вълк, тъй като още не бях обядвал. Но уви! За нещастие, този ден не ми бе съдено да ям.

Приливът бе вече висок, добър вятър духаше откъм запад и трябваше да се възползваме от него, за да излезем в открито море. Капитанът погледна небето, погледна кораба, усмихна се грубовато с дебелите си негърски бърни и извика с рязък глас:

– Хайде! На котвите!... Ще излезем на открито съвсем лесно. Бог иска да плаваме щастливо!

За няколко мига хората му изпълниха заповедите. С помощта на една английска макара, наречена ненчър, голетата¹ вдигна котва и започна да се движи. Обаче течението беше толкова силно и биеше така от лявата страна на кораба, че се наложи да отидем към брега, докосвайки плитчините.

1. Голета (фр.) – малък плавателен съд, обикновено с две мачти. Б. пр.

Виждайки това, капитанът ни накара да развържем платното от наклонника на мачтата. Тази маневра излезе трудна, бих казал още – примитивна. Налагаше се моряците много пъти да се качват и слизат по мачтата, докато триъгълното платно бъде поставено на място.

Главното платно също така беше развито, но с още по-големи усилия. Въпреки това скоро всичко беше готово и „Само Италия“, след развиването на огромните платна, започна да слиза надолу по канала.

– На добър път! – ни викаха от брега.

– Добро прекарване! – отговаряхме им ние.

Голетата пое по средата на канала, обградена отляво и отдясно от опасни плитчини. Платната се издуваха от вятъра и разклащаха мачтите до основи. Чудовищният Пиетро държеше със здрава ръка ръчката на кормилното колело. Лека усмивка се появи на устните ми. Направих машинално няколко крачки и спрях пред компаса, като че магнитна стрелка ме беше привлякла. После вдигнах очи и загледах наоколо. Брегът, обитаван от бедни рибари, се скриваше от погледа ми. Венеция остана далече, обсипана от слънчеви лъчи. После се загледах на изток, където шумеше морето.

Половинчасовото плаване по канала мина, но после навлязохме в тесен, доста криволичещ път, заобиколен от множество плитчини.

Боцманът ги виждаше и внимаваше, но ето че един внезапен вятър повали голетата настрана.

– Дяв... – не се доизказа капитанът. – Вдигай! Вдигай!...

– Перото е право срещу вятъра – отвърна кормчията спокойно.

И наистина беше така. Но въпреки това голетата все повече се приближаваше към плитчината. Чу се някакво търкане, последвано от слабо разтърсване, и после голетата спря изведнъж.

– На пясък!... – възкликнаха моряците. – Ето какво значи да тръгнеш на път в петък.

Моряците вярват, че ако тръгнат на път в такъв ден, ще им се случи нещастие.

Но с помощта на дълги гребла и след нечувани усилия успяхме да измъкнем голетата от плитчината и да я вкараме отново в канала. След близо шестстотин метра път, към четири и половина часа следобед, излязохме окончателно от пристанището и най-после, след десетина тласъка, се спуснахме в открито море.

Когато морето се откри пред мен, безкрайно и развълнувано от южния вятър, от гърдите ми се изтръга радостен вик. Задишах жадно солените изпарения, докато погледът ми блестеше от гордост, а сърцето ми

биеше както никога по-рано.

Най-сетне бях сред морето!

Най-сетне! След толкова години на разочарования и очаквания, след толкова преживелици кракът ми стъпваше на корабен мостик. Опасностите и морските бури бяха там, те ме чакаха, за да ме накарат да изпитам вълнения.

Всичко изчезна от очите ми: родината, градът ми, моите родители, другарите ми – всичко се смеси в съзнанието ми и бе погълнато като от гъст облак.

Мислите ми летяха през необятното море, докато говорех на себе си и се вълнувах, като че не вярвах, че наистина се намирах на борда на „Само Италия“.

Гледах втрещено вълните, за които бях толкова много мечтал още от детството си. Следях ги с поглед, чувах ги как се разбиваха о носа с глух тътнеж. Вдишвах с радост въздуха, който ме опияняваше. Струваше ми се, че морето дотолкова вече е станало моя среда, че сякаш се бях сприятелил с неговите прищевки и бесове. Към пет часа голямата спасителна лодка, единствената, която се намираще на борда и която беше в много лошо състояние, беше вдигната на висилките след една мъчителна маневра. Малко след това юнгата дойде да ни съобщи, че вечерята е готова.

Упътих се към люка в кърмовата част на кораба, където беше приготвена вечерята. Оставям на читателя да си представи какъв комфорт можех да намеря на борда на този кораб. Една проядена от червеи маса, застлана с покривка със съмнителна чистота, и върху нея няколко паници и прибори, които сякаш са принадлежали на прародителите ни от бронзовата епоха. Но при все това, в един железен тиган, дотолкова очукан, че да му се доплаче на човек, се премятаха четири хубави риби в сос, който изпускаше остър и апетитен дъх. Ако се съдеше по изобилието на малките чушчици, които придаваха светлочервен цвят на блюдото, това трябваше да бъде дяволски вкусно.

Заедно с рибите в качиуко – така се наричаше този сос – имаше ароматен, златист и топъл качамак. Имаше още и няколко бисквити, но толкова твърди, че биха счупили дори зъбите на някоя акула или крокодил.

Вечерята се допълваше с парче сицилианско сирене, дяволски солено. Представете си какво пиене би предложил отличният ни капитан към това ядене! Допускам, че той вече мислеше за това, тъй като почистваемият му нос започна да приема червени оттенъци, които не падаха

по-долу от отблясъците на слънчевия залез, който в този миг спокойно можехме да наблюдаваме, докато вечеряхме.

– Господин Емилио – ми каза капитанът, усмихнат като хипопотам, – трапезата ни не е много богата, но какво да правим? Намираме се сред морето, и при това на борда на един платноход.

Аз се усмихнах и започнах да гълтам грубите, но вкусни гозби. Капитанът ми наля чаша вино и със силен глас вдигна наздравица:

– За ваше здраве, господин Емилио!

– И за ваше, господин капитан! – отговорих аз.

Пийнах малко, както можеше и да се предполага. После запалихме лулите. Аз се отправих към кърмовата част на кораба, а капитанът слезе в кабината си, за да изпие чашка ром.

Към осем часа тъмнината се бе спуснала вече и небето се покриваше с гъсти облаци. Вятърът, който духаше от юг, лека-полека се промени в югоизточен. Голетата като че загуби посока и скоро започна да взема едва по няколко възела на час.

Към девет часа минахме близо до една голета от Киоджа. Поздравихме с добър вечер екипажа ѝ и продължихме по-нататък. Скоро тя изчезна от погледа ни. Слязох за миг в кабината да се облека по-добре и се качих отново на палубата.

Тъмнината се прорязваше от светкавици. Дъждът съскаше по мостика и платната, докато морето ревеше глухо, разбивайки високите си вълни, покрити със сребристойяла пяна, в носа на голетата.

Към десет часа се прибрах в кабината си, като пожелах на всички лека нощ.

Обиколих най-малко десетина пъти предоставеното ми жилище и ми се стори като тъмен затвор. Погледнах компаса. „Право на изток“ – измърморих на себе си. И въпреки целия шум от бурята легнах под завивките да спя.

Признавам ви, че при пребиваването ми в тая тъмна дупка, където беше дяволски топло и непоносимо миришеше на катран, при усещането на бавното клатушкане на носа, при скърцането и търкането на дървените части на голетата и рева на вълните, които се разбиваха в нея, аз не се чувствах напълно спокоен.

Докоснах стената, която ме делеше от морето, чух вълната, която биеше в нея със сила, наострих уши към съскането на дъжда и тежкия и особен вървеж на моряците, които бяха на вахта, и разтърсих глава.

– Морето! – промърморих на себе си.

То бе, което ме привлече още от първите ми години. Морето, за

което толкова мечтаех!... Защо започвах като че ли да се чувствам по-малко възпламенен, по-малко очарован от това странно и необятно море?

Моряшкият живот, който ми се виждаше толкова завиден, започваше сега да ми се струва почти непоносим. Мислех си: храната на борда е лоша, капитанът е най-грубият и най-прост човек на земята, корабът е като прост сал, кабината – затворническа килия. А морето? Да, точно то, морето, има вид на пустиня!

И все пак съм на море!...

Какво ще кажат родителите и другарите ми? Какво ще кажат, ако поискам да слеза? Освен това пътуването все пак няма да трае вечно.

Още няколко мига останах буден, мислейки за миналото и бъдещето. После очите ми неусетно са се затворили, мислите ми са се смесили и аз съм заспал тежък сън.

На другия ден се събудих към пет часа сутринта. Един слънчев лъч проникваше в люка и осветяваше цялата кабина. Погледнах компаса, погледнах койката и се усмихнах. Не чух никой да се движи по мостика. Голетата изглеждаше като неподвижна сред тази тишина, нарушавана само от шумното хъркане на капитана.

Облякох се набързо и се изкачих на палубата. Слънцето се бе вече вдигнало и морето беше спокойно и гладко. Платната на голетата бяха увиснали надолу и пълно затишие владееше навсякъде.

Един моряк дремеше в ъгъла. Друг се беше облегнал на кърмилното колело. А юнгата разпалваше огъня в някаква особена, затворена желязна камина с две вратички.

Отидох на кърмата на кораба и огледах небосклона. На около двадесет и пет мили разстояние се виждаше истрийският бряг, украсен с планински върхове като със сребристи кули.

Покачих се на една от мачтите и погледнах удивен.

Ниско долу виждах голетата и моряците, но силно смалени. На хоризонта, додето погледът ми стигаше, с изключение на изток, се виждаше само вода и небе.

Далече някъде съзрях един бриг. Още по-далече – широките вълни, покрити с пяна, блестяха на слънцето като разтопено злато.

Хълмовете на истрийския бряг, обвити в лека омара, извишаваха върховете си към чистото небе. Сред тях ми се видя един широк бял куп, в който изпъкваше една доста висока камбанария. Това беше град Ровиньо.

Слязох бързо надолу, тъй като юнгата ме повика да ми даде кафе с

бисквити. Бях доста изгладнял и не чаках да ме канят повторно. Но, уви! Проклетият му юнга беше приготвил едно невъзможно кафе. И на всичкото отгоре бисквитите бяха толкова твърди, че нищо не можеше да ги размекне. Сигурно бяха престояли най-малко една година.

Към осем часа отидох на кърмата на кораба да погледна компаса и обръщайки се към моряка, който държеше ръчката на кормилното колело, казах:

- Дайте на мен. Аз знам да управлявам!
- А знаете ли посоката? – ме попита той.
- На изток.

Хванах дръжката, която морякът ми предостави, и я насочих на изток.

Ръчката на кормилното колело беше стар модел, т.е. състоеше се от един обикновен прът, опасен във време на буря и силен вятър. При пръв признак на ураган екипажът бързаше да постави един вид двойна дръжка, благодарение на което маневрата ставаше по-малко опасна.

Кърмилното колело беше доста голямо и затова мъчноподвижно, но аз умеех да го управлявам доста добре.

Останах на това място няколко часа, като непрекъснато следях компаса. После предоставих ръчката на един моряк и отидох да видя два големи делфина, които преследваха едно стадо сардини.

Тези две едри животни със сплеснати глави и хлъзгави тела се издигаха от време на време на повърхността и вдишваха въздух с глух шум, като някакъв гигантски мотор, и пак потъваха в бездната.

Към единадесет часа капитанът заповяда да развием едно от платната – това на задната мачта. Разгъването беше бавно и затруднено и един моряк, кой знае как, си приплесна единия прът.

Към обяд капитанът се приближи до мен и ми каза с груб глас:

– Господин Емилио, харесва ли ви моята голета? Бога ми, това е чудесен платноход и ще видите как ще лети след малко!...

– Харесва ми вашия платноход – казах аз, като се усмихнах.

Трябва сега да призная откровено, че докато хвалех по този начин голетата му, в дъното на душата си го пращах по дяволите.

– А обичате ли моруна? – ме попита пак той.

– Защо? – попитах аз.

– Това ще ядем на обяд. Днес няма да има супа, но моруна – да.

Погледнах го право в очите. Това не влизаше в договора ни. На обяд винаги трябваше да има супа. Но все пак тактично си замълчах и се отправих към носа.

На обяд седнахме на масата. Моруната беше сготвена с половин дужина глави лук и картофи. Ястието не беше много изискано, но морският въздух изостряше апетита ми и аз ядох с голямо удоволствие.

Глава II

БУРЯТА

Само за два дни мнението ми за морето се бе променило. Фанатизмът ми към корабите, към безкрайната морска шир се беше изпарил по невероятен начин, почти неочаквано.

Обаче синкавата вълна, която ме беше привличала още от най-ранно детство, свободният, независим и авантюристичен морски живот все още властваше в ума ми, като ми даваше и изблик на ентузиазъм.

През деня изкачих няколко пъти една от мачтите, тъй като, додето стигаше поглед, цареше пълно спокойствие и поради това голетата изглеждаше почти неподвижна.

Слязох след това в кабината си и малко понаредих вещите си. Застлах койката и се помъчих да я направя по-мека. Най-сетне удари шест часът, часът за вечеря. И този път оскъдно ядене, съставено от солено сирене и глътка незавидно вино.

Започвах да ставам недоволен. Къде бяха обещанията, които този див капитан ми даваше предварително?

Нима не бе обещава да се отнася с мен добре? Нима не ми бе обещал, че храната ще бъде добра? Значи този пияница ме бе измамил.

Но то беше нищо в сравнение с онова, което трябваше да дойде по-късно.

Вечерта луната, която се бе издигнала и осветила морето със сребрист блясък, се скри скоро в обятията на един гигантски облак, който идеше от юг.

Слязох в моряшката спалня с висящи койки. После се изкачих отново на палубата. Над морето се спускаше полумрак. Широки вълни се носеха от юг към север, докато лек ветрец тласкаше голетата на изток.

Пред мен се издигаше фарът на Ровиньо. Наляво забелязах един кораб, който плаваше най-малко на една миля от нас.

Изведнъж вятърът задуха силно, а небето се покри с гъсти облаци; на сто крачки от нас чух морето да се разбива с глух шум о една скала, покривайки я с чиста пяна. Наострих уши, разгледах отново това странно движение на вълните и като се приближих до сина на капитана, го попитах:

– Какво значи това?

– Това е опасна плитчина, пясъчен нанос – ми отговори той.

Останах няколко мига в мълчание, като гледах този опасен нанос, и после казах:

– Значи отиваме в Арса?

– Да, отиваме да натоварим каменни въглища. Лошо място е, господин Емилио, Арса. Също и товарът е лош.

– Това означава ли, че там има мини?

– Да. И то много големи! Ще ги видите...

Погледнах небето, което се покриваше с гъсти облаци, и задишах жадно вятъра, който духаше от запад.

Голетата цепеше водите право на изток със скорост от четири възела на час. Половин час по-късно небето стана черно като катран. Вълните ставаха все по-високи и дъждът започна да шиба по палубата. Поради това взех мъдрото решение да сляза в кабината, където не закъснях да заспя. Не знаех колко съм спал. Спомням си само, че отдавна трябва да бе минало полунощ, когато бях събуден от някакъв дяволски шум на палубата. Тичаха, викаха, теглеха възетата под гърмящите заповеди на зловещия капитан, който проклинаше всичките светии, като даваше команда след команда.

Вода като порой се изливаше върху мостика. Вятърът духаше със страшна сила, а морето ревеше и биеше о страните на галетата, която се клатеше насам-натам.

Дълбока тъмнина се стелеше в кабината. Шумът, виковете, блъсканията на мостика продължаваха, докато страните на голетата прашяха застрашително.

Не можех да стоя на едно място, а се мятах в леглото поради люленето, което достигаше от време на време до отклонение от тридесетина градуса.

– Дяволска работа!... – промърморих на себе си. – Буря! Само това липсваше!... Е, добре. Нека я видя отблизо!

Очите ми се изпълниха с гордост, усмивка огря устните ми. Скочих от леглото и тръгнах към палубата.

Проклятие! Люкът беше залостен. Върнах се в леглото и започнах да се ослушвам в това, което се чуваше над мен.

Чух как капитанът удряше силно с крак по мостика, точно над главата ми. Облак прах, измрели хлебарки и паяжини се изсипаха върху мен.

– Дяволи – чух го да проклина, – така искам, проклети моряци!...

На виковете му отговори страховит рев. Голетата се беше навела на една страна и сандъци, мастилница, ботуши и всякакви предмети

полетяха надолу, а от гърдите ми се изтръгна яростен вик.

Малко след това чух вратата да се отваря. Капитанът, измокрен до кости, влезе с цял куп проклетия. Чух го да мърмори:

– Сатаната да го вземе!... Непрекъснато се потопяваше! И всичко това заради проклетото му платно!...

Наострих уши към проклетията му, които никога не спираха. Най-после отиде пак на палубата. Тогава се сгуших и се опитах пак да спя.

Но и този път не можах да спя дълго: виковете, вятърът, дъждът и шумът ме събудиха твърде скоро.

Лампата бе загаснала. Станах от леглото, облякох дебели дрехи, обух високи ботуши, нахлупих си един каскет, после се хванах за стълбата и въпреки неспирните разтърсвания се изкачих на палубата.

Не бях успял дори да се огледам наоколо, когато едно повалено от вятъра въже ме удари през лицето толкова силно, че паднах на пода. Претърколих се през мостика, но, за щастие, успях веднага да стана.

Дълбок мрак покриваше морето, пороен дъжд се изливаше отгоре, като ме шибаше по лицето и ми пречеше да видя нещо. Бях на кърмата на кораба и не успях да видя моряците на носа.

От време на време ослепителни светкавици прорязваха небето. Западният вятър като че ли все повече се усилваше. Морето се надигаше на големи пенливи вълни, които светеха зловещо в тъмнината.

Голетата, шибана, блъскана от вълните и покрита с вода, се въртеше страхотно, потъвайки до бордовете в бушуващите води. От време на време гръмотевици избухваха сред гъстата облачна маса, докато се виеше светкавицата. Вятърът, усилвайки се все повече, свиреше през палубата с такива странни звуци, които ми напомняха човешки стонове.

Голямото платно на главната мачта, полуусукано, свистеше злокобно, а това на носа се потапяте с долната си част в развълнуваните води.

Моряците тичаха да свият ту това, ту онова платно и теглеха въжетата, като се блъскаха и клатушкаха от вятъра и люлеенето на кораба. Капитанът продължаваше да вика до пресипване, проклинайки морето и светиите. Този грозен човек не притежаваше никакво самообладание.

Видях как презрителна усмивка се появи на устните на брат му, който държеше ръчката на кормилното колело. После му хвърли поглед, пълен с омраза.

Улавяйки се за въжетата и за голямата спасителна лодка, аз се домъкнах до носа, близо до фенера, и зареях поглед напред.

Макар че валеше много силно, успях да видя истрийския бряг, отдалечен само на няколко мили, и от дясната страна на кораба – опасна

плитчина, отбелязана с голям железен прът.

В тази посока морето се вълнуваше с крайна сила, като разпръскваше пенливи струи високо нагоре и реवेशе страховито.

Мина един час. Дъждът ме намокри до кости. Шапката не ме предпазваше вече, а дрехите ми бяха пропити с вода. Но когато започна да се разсъмва, вятърът като че поутихна. Капитанът продължаваше да търси убежище сред Брионските скали и Фазанския канал, който отстоеше на половин миля от нас.

Малко след това минахме близо до една дълга и опасна скала, после почти докоснахме островчето Бриони, обитавано от рибари, заобиколихме един нос и влязохме в широк канал, образуван от истрийския бряг и споменатото островче.

Хвърлих поглед към зеленеещите се ивици на това островче, към хълмовете и обработените полета край брега и отидох към кърмата на кораба.

Развързаните от вятъра платна бяха отново свити и завързани наполовина. След една мъчителна маневра започнахме да напредваме по канала, изпращайки предупредителни сигнали.

Вятърът, който се обърна от западен в югозападен, духаше силно, дъждът продължаваше да ни измъчва страшно, но въпреки това, търкаляйки се отляво надясно, поради непрекъснатото клатушкане на голетата, моряците се разкъсваха от работа и маневрираха все пак доста успешно.

Мъчителната маневра трая един час. После минахме под плющенето на вятъра покрай един венециански влекач, натоварен с дърва. Поздравихме екипажа му и с последно усилие хвърлихме котва срещу селото Фазана, на няколко метра от един австрийски боен кораб.

Фазана е малко селце, разположено по склона на един хълм, близо до морето. Прикрито е от вълните чрез малко изкуствено пристанище, което едва може да побира няколко голети и десетина лодки.

Селцето Фазана е забележително само с покритата с червени керемиди черква и камбанарията ѝ в античен стил. Останалото е куп къщи и къщички, обитавани от рибари и моряци, и едно здравно заведение в услуга на спиращите.

Няколко голети отиваха да товарят оттам дърва за горене.

Каналът, който носеше името на селото – Фазана, се затваряше на изток от истрийския бряг и от Брионските скали на запад. Широк е половин километър и дълъг повече от два. Закрит е от ветровете, с изключение на южните и северозападните. Бреговете се обработват тук-там, а

по скалите расте трева. Там пасяха многобройни стада кози.

Но в момента не се виждаше нищо друго освен страховити скали, настръхнали рифове и опасни пещери.

Макар каналът да беше защитен така, широки вълни нахлуваха от откритото море и от тяхното плискане голетата непрекъснато подскачаше. Колкото до мен, чувствах се много доволен, че можех да видя малко суша, след като вече бях преживял морската буря.

Няколко мига бях отдаден на нямо съзерцание, след което се отправих към кърмовата част на голетата. Там моряците все още спяха. Не ми оставаше нищо друго, освен и аз да се просна на пода и да заспя като тях. Към обяд бях събуден от юнгата, който ме повика за ядене. Бях изгладнял страшно, а и обонянието ми усещаше миризма на нещо вкусно. Слязох в кабината и седнах до масата.

Уви! Обядът бе по-оскъден и отпреди: ориз и картофи, пържен чесън със значителна доза пипер, който изгаряше гърлото.

Погледнах капитана, исках да го попитам що за обяд ни бе приготвен, но той се престори, че не ме вижда, и започна да яде, като дъвчеше усилено. Малко вино, размесено с вода, допълни бедния обяд. Значи отивахме от ден на ден към по-лошо. Този звяр като че ли искаше да ни умори от глад. След като се нахраних криво-ляво, се изкачих на палубата с лошо настроение. Чувствах се все по-недоволен от този груб човек, който още от първите дни не изпълняваше договора. Но нищо не можеше да поправи работата. Всяко възражение би било безполезно при този мечок, който винаги отговаряше спокойно:

– На борда аз съм господар след Бога!

Привечер силен югоизточен вятър разпръсна гъстата омара и слънцето блесна над нас.

Малко след това една голета и няколко рибарски лодки, идващи от Пола, хвърлиха котва до нас.

Лека-полека тъмнината се спусна и ни обгърна. Вечерта беше ясна и обещаваше на другия ден добър вятър и приятно време: луната светеше и на небето нямаше нито един облак. Сребристите й лъчи осветяваха морето и то блестеше също така сребристо. Брионските скали и истрийският бряг бяха напълно осветени.

На борда не се чуваше никакъв шум, тъй като вълните биеха в скалите и в носа на голетата.

Седнах на сгърчилото на носа и разсеяно загледах развълнуваното море на юг. Хиляди мисли минаваха през главата ми. Спомних си за близките си и в миг се пренесох в моята уютна стая. Доволен ли бях от

предприетото пътуване? Не знам. Но се убедих, че морето не бе такова, каквото го описвах в приключенските книги, които бях изчел.

Внезапно откъм австрийския боен кораб някой запя. Наострих уши. Беше една тъжна италианска песен, придружена от думкане на тъпан. Няколко мига останах да послушам и когато вече не чувах нищо, слязох в кабината си, хвърлих се на леглото и заспах. Последното, което чух, бе камбанарията на фазанската черква, която биеше полунощ.

От дълбокия сън ме събуди шум от стъпки и скърцане на макара на палубата.

Изправих се и наострих слух. Капитанът отново даваше заповеди с пресипнал глас, а голетата се тресеше непрекъснато и едва напредваше.

Разбрах причината за това: отново тръгнахме.

За миг се облякох и се изкачих на палубата, където моряците вдигаха котва, като навиваха макарата.

Още беше нощ и луната, чиста и блестяща, осветяваше морето, бреговете и скалите, докато лек ветрец подухваше от северозапад. Поздравих с добър ден моряците и им помогнах да изтеглят котвата. Изкачих се високо на една от мачтите, за да развързвам платната, една почти нова за мен маневра, но я изпълних лесно благодарение на пъргавината и ловкостта си.

Минаха почти два часа, докато всичко бе готово. Слънцето вече се бе вдигнало бавно на небосклона, извикаляйки върховете на скалите и на хълма.

– Тръгваме! – извести капитанът. – Днес ще минем нос Промонторе и утре ще бъдем в Арса.

Кърмилното устройство бе обърнато под вятър, платната се издуха и „Само Италия“ започна доста бавно да плава на юг, предшествайки две друга голети, които в това време излизаха от канала.

Картината беше очарователна. Наляво истрийският бряг, нарязан своеволно от остри върхове, назъбени като трион, беше осеян със селца, самотни къщички, горички и малки зелени полянки, по които пасяха многобройни стада овце. По хълмовете на юг, полуприкрити от възвишенията на каменливия терен, се издигаха крепостите на Пола, построени по начин, че да доминират над целия канал и над града.

Глава III

БРЕГОВЕТЕ НА „НАШЕТО МОРЕ“

Отдясно безплодните Брионски скали, издигащи се като преграда на входа на пристанището, пречеха на морето, което с глух и неспирен шум се разбиваше в основата им, да влезе в него, оставяйки само откъм юг един отвор колкото да минат корабите.

Рибарски лодки с кръстосани и пъстроцветни платна изкачваха бавно канала, докато една голета слизаше надолу по него. Платната ѝ се отразяваха във вълните, събуджани от северозападния ветреца.

Също и един малък параход „Бенако“ на Лойд цепеше бързо вълните на канала, изпускайки от комина стълб черен дим. Макар че вечерникът се канеше да слезе и да промени посоката си, „Само Италия“ плаваше към юг, минавайки близо край островчето Сан Джероламо, някога доста високо, но сега изравнено със земята, тъй като бе служило за източник на камъни, особено за бента на Маламоко. Бяха останали още огромни каменни блокове и двадесетина работници ги прекарваха с волове до кея на пристанището.

Минахме пристанището, излязохме от канала и се намерихме твърде скоро пред залива Пола, чиито води са доста дълбоки. Защитен е от островчета и крепости, снабдени с добра артилерия. С помощта на бинокъл успях да различа крепостта, разположена в дъното на залива отчасти върху един хълм и отчасти в равнина. Забелязах обширния арсенал и арената, стара постройка, напълно откъсната от останалите къщи.

Гледана отдалече, Пола изглеждаше голям град, но всъщност се състои от две-три камбанарии и не много къщи, обитавани от малко жители, в по-голямата си част работници в арсенала. Гарнизонът обаче е многоброен, а градът е добре защитен от множество укрепления и е главната база на всички австрийски бойни кораби.

Няма нищо друго по-значително от военната болница и базиликата.

Влизането в пристанището е трудно и би било още по-трудно за една флота, която би дошла да срещне кръстосания огън на укрепленията, най-главното от които е „Мария-Луиза“. Докато разглеждах от носа броненосците и закотвените в пристанището кораби, силен гърмеж се разнесе във въздуха.

– Какво значи това? – попитах главния на екипажа.

– Укрепленията се упражняват в стрелба – ми отговори морякът.

Наистина втори гърмеж отекна и видях облак дим да покрива едно малко укрепление. Не различих пламъка, но видях гранатата да скача по водата, като я повдигаше на голяма височина.

Гледах скръбно как се развява жълтото знаме с двуглавия орел и младежкото ми сърце, сърце на италианец, се изпълни с тъжни чувства. Пола, страшната Пола, нима не беше италиански град? А ето там той насочва страхотните дула на топовете си срещу другия бряг, срещу братския бряг, срещу Италия!...

И ми дойде наум цялата славна история на Венеция, която още от времето на Карл Велики, през 812–813 година, накара да зареве по тия земи крилатият й лъв.

Напрасно немци, хървати, унгарци бяха искали да заличат славните италиански традиции, останали непокътнати и ненакърнени от изкуствените ограничения, които хищната и лукава политика на кралското императорско правителство покровителстваше и подхранваше, за да похървати населението, което говори на най-чист венециански диалект.

И си помислих за подлата сделка, която Наполеон Бонапарт бе сключил с тези хора чрез договора в Кампоформио, който хвърляше в гладното гърло на Австрия тези неоспорими италиански земи и задължаваше жителите на тези градове, които от векове развяваха лъва на Свети Марко, да го свалят, за да го заменят с грабливия орел.

Подскочих от мястото си, разтърсен от силно чувство на негодуване. И ми се стори, че чувам глас, могъщ като рев, като славния рев на Свети-Марковия лъв. И този глас казваше:

– Ще дойде чаканият ден!...

Малко по малко голетата заобиколи рифовете на Пола и градът изчезна зад тях. Откритото море се появи пред нас и „Само Италия“, възползвайки се от един тласък на вятъра, се спусна смело на юг.

Брегът, който се издигаше отляво, беше стръмен, пустинен и сух. Тук-там се издигаше върхът на някое укрепление, построено на ръба на висока скала. И като контраст близо до него се забелязваше някоя мизерна овчарска колиба.

После рифове, които изглеждаха като огромни скали, и пещери, издълбани от вълните, които се разбиваха с вой, пренасяйки ехото от скала на скала.

Вятърът, който досега се бе задържал добър, започваше да променя посоката си, обръщайки се в югозападен, и бавни вълни се носеха по морето от запад към изток.

Ту бързо, ту бавно, според тласъците на вятъра, голетата все

напредваше, като отстоеше на около сто и петдесет метра от брега.

Към обяд фарът на нос Промонторе се виждаше вече и към два часа заобиколихме истрийския край между носа и малкото островче, на върха на което се издигаше фарът, гигантска колона, висока най-малко двадесет метра. В основите на фара се виждаха две каменни къщички и някаква черна кула с бели ивици – така изглеждаше фарът през деня, докато нощем хвърляше снопове бяла светлина на всеки двадесет и пет секунди.

Адриатикът разяждаше бавно с безспирните си вълни този усамотен риф, заобиколен от опасни плитчини от север и изток, отбелязани с два железни пръта, доста извити от вълните.

Минаването между фара и носа е възможно само за малките кораби и нощем е винаги опасно.

Нашата голета навлезе между тях, като успя да избегне плитчината, където друга голета, която ни предшестваше, минаваше съвсем близо, излагайки се на опасността да заседне.

Водата в този тесен проход беше доста прозрачна и облеган на носа на кораба, аз можех да видя дъното на морето, покрито с пясък, мекотели и остри скали, които се издигаха почти наравно с водата, готови да образуват опасна пречка за корабите с по-голям тонаж от нашата голета, която, струваше ми се, почти докосваше скалите. Дори по едно време се приближи толкова много до една плитчина, та като че ли почувствах докосването на кораба до скалата, но всичко мина благополучно.

След като бе заобиколен носът, голетата навлезе в друго море. Това бе Куарнеро, капризното Куарнеро, от което толкова много се боят плаващите по него, въпреки че е твърде малко и прилича повече на езеро, отколкото на море.

В момента, когато „Само Италия“ навлизаше във водите му, то изглеждаше спокойно. Брегът на Истрия, стръмен и каменист, ми се стори насечен във всички възможни форми, сякаш изваян от вълните на своенравния Куарнеро.

Вериги от подводни скали, пясъчни наноси, островчета, като Манци и Фумера, засланияха брега от пристъпите на вълните.

Нито една колиба край морето, нито педя обработена земя. Само малка група белезникави къщици, които изглеждаха като куп развалини, се издигаше на върха на стръмна височина. Сред тази купчина къщи се възправяше камбанария и някакъв каменен обелиск.

Моряците ми казаха, че това е селцето Помец.

Едва към три часа можах да видя едно село, разположено на дъното

на тесен проток. Беше Медолино. Така се назоваваше и един малък залив.

Хълмовете продължаваха да се изнизват страшно безплодни: нито трева, нито горичка, нито храсти се виждаха по тях.

Върхът Мерлера, след него Свети Стефан и Кучешката мрежа се редяха пред очите ми с дразнещо еднообразие. Нищо не правеше впечатление в тази безплодна страна.

И ето че една изумителна, дива и очарователна гледка се показа само няколко часа подир това. Като че вече пътувахме не по море, а по езеро, заобиколено от високи и стръмни планини.

Надясно просторните острови Керсо и Велиа, наляво – истрийският бряг, от север и юг – далечният остров Уние и нос Промонторе затваряха морето от всички страни, придавайки му вид на езеро.

На Керсо и Велиа се извисяваха, натрупани една върху друга, високи планини, страшно стръмни, с високи върхове, които стигаха чак до облаците.

Хълмове и отвесни скали, които биха могли да се сравнят с норвежките фиорди, допълваха гледката.

А морето нахлуваше през всички отвори, които само през вековете си бе издълбало, и гръмогласният му плисък отекваше в близките планини.

Разглеждах дивия Уние, който с високата си планина на север и по-малките на юг сякаш беше поставен да предпазва от толкова страшния Куарнеро, непрестанно бушуващ в подножието му.

Накъдето и да обърнех поглед, виждах само скали и планини, подводни камъни и островчета, чувах далечния и непрекъснат шум на вълните, които се нахвърляха върху скалите с неотслабваща ярост.

Малка рибарска лодка, с големи кръстосани платна, плаваше бавно към фиорда Керсо и изглеждаше като че отива да се скрие в планините.

През целия ден нашата голета плава спокойно в това тихо езеро, което обаче, когато се разгневи, принуждава и най-смелите моряци да потърпят от страх.

Вечерта, когато западното слънце се потопи в червеникавите вълни, голетата се приближи до Черния връх – необитавана земя, покрита с ниска растителност с тъмен цвят, откъдето е взела и името си.

Нощта ни свари пред канала на Арса и макар луната да осветяваше морето и дивите брегове, все пак голетата се задоволи само с движение нагоре-надолу, и то чак до сутринта.

Когато се изкачих на мостика, небето беше доста облачно, но

слънцето, което се вдигна малко след това, и вятърът, който задуха от юг, прогониха досадната омара. Това даде възможност слънчевите лъчи да позлатят още веднъж островите Керсо, Велиа и Уние.

Каналът на Арса и градът, който се простираше на стотина крачки пред нас, сякаш се губеше из високите планини. Дълъг цели девет мили, заобиколен от гигантски скали, този канал отвеждаше до мините, които се намираха при устието на малката рекичка, наречена също Арса. Не много дълбок, каналът все пак е достъпен за големи кораби, но в началото си има само няколко метра дълбочина, едва достатъчна за голета с двеста тона водоизместване.

С нашата голета можехме да се изкачим безпрепятствено чак до мината, стига да държим сметка за отлива. Ето защо екипажът се запретна да проведе добре маневрата за влизане в канала.

Вятърът беше благоприятен. Голямата спасителна лодка, заета от четирима моряци, бе спусната в морето и голетата завързана за нея. С помощта на весла лодката повлече кораба, отправяйки се към канала.

Малко по малко ние оставихме морето и навлязохме сред планините. Плаването ми се струваше необикновено, каналът беше широк триста метра, заобиколен от величествени планини, отегчително безплодни и с див изглед, по всичко приличащи на австралийските брегове. А те бяха обкичени със скали, издълбани от непрестанното сблъскване с вълните, и имаха несравнима хубост. Югоизточният вятър духаше с всичка сила и навлизайки в пещерите, свиреше и ревеше.

Изстрел от огнестрелно оръжие би бил заглушен от воя на вълните, които бавно, но непрестанно рушаха скалите.

След като измина стотина метра, голетата направи остър завой, следвайки посоката на канала, и морето изчезна от очите ми. Стори ме се, че плаваме по някое швейцарско езеро сред стръмни и безлюдни планини.

Каналът ставаше все по-извит, бреговете – все по-стръмни, но вече покрити с доста ниски горички, из които по някое стадо овце и кози хрупаше зелената трева, растяща сред скалите.

А в това време селянинът овчар стоеше спокойно на някоя скала, пеййки от все сърце чудна песен на език, който познавах само по име.

Веригата на планините ни заобикаляше от всички страни. На места те бяха почти отвесни, а по върховете им се забелязваха чисти, бели къщички, подобни на бели птички, накацали отгоре.

Вятърът духаше все така откъм Драконовата долина – теснина, в която въздушните течения не спират.

Платното на главната мачта бе развито и голетата продължи да се изкачва нагоре по канала, който постепенно се стесняваше. Ние вземахме по четири мили на час.

Към обяд, както си стоях на носа и гледах мечтателно планините, забелязах един славянин, който вървеше по ръба на една скала, на височина, от която можеше да ти се завие свят. Свиреше на инструмент, наричан гайда, и ехото на планината повтаряше по хиляди начини нейния плавен звук.

Малко след това видяхме една лодка, карана от двама рибари. Капитанът им направи знак да се приближат и те с няколко удара на греблата дойдоха до кърмовата част на кораба и пуснаха котва.

Двамата бяха обути в къси панталони, дълги чорапи от груба вълна и с традиционните обуца без токове, със заострен връх, направени обикновено от козя кожа и малко издръжливи на дъжд.

За лира и половина ни продадоха оскъдния си добив от двучасов риболов, състоящ се от един-два килограма различни риби. За късо време обядът бе приготвен и ние набързо изядохме тази не толкова качествена риба, но все пак за изгладнели като нас вкусна.

Голетата в това време продължавате да се изкачва по канала, подпомагана от прилива и вятъра. На няколко пъти тя минаваше толкова близо до отвесните скали, че ми се струваше – аха, да се разбие о тях.

Към един часа и половина каналът стана извънредно тесен, тъй като оскъдната му ширина се ограничаваше и от няколко големи стълба, които показваха кой път да се държи. Зад тези стълбове водата имаше червеникав цвят – непогрешим знак, че има плитчина. Още по-нататък се издигаха блатни тръстики. Плаването продължи още двадесетина минути и към два часа галетата хвърли котва срещу Арса.

Арса се състои само от тридесетина къщи и едно училище. Къщите са разпръснати из планините. Навсякъде се издигаха планини от каменни възлища.

Рекичката Арса си пробива път сред стръмни планини и свършва с огромни плитчини и зловонни блата при устието си.

Приливът внезапно повдигна нивото на рекичката.

Долината, която носеше същото име, е ненаселена и крайно безлюдна. Заобиколена е от възвишения, обрасли с храсти. В нея се намират много блата, където изпаренията причиняват нескончаеми трески.

По билото на планината, откъм север и северозапад, може да се види някакво земеделие – по някое зелено кътче, но общо взето – бедна работа. По някоя къща, обитавана от бедни селяни, по някое стадо овце

– това са единствените живи същества, които населяват тези места.

На станцията Арса двете къщи се обитават от търговци на вино, а третата – най-голямата – от управителя.

Мостовите са три и всеки ден по тях минават товари от по осемдесет тона въглища.

Планини от каменни въглища, на буци и превърнати на прах, се издигаха край брега, където малка и бърза железница прекарваше материала от мината, отстояща на шест мили от брега.

Арса е известна със своите мини, които я правят и център на значително движение.

Около шестдесет души работници, всичките славяни и скромни като никои други, работят по натоварването и сортирането на въглищата.

Точно десет голети бяха закотвени в канала, в очакване да бъдат натоварени – всяка на свой ред.

Щом бе закотвен и нашият кораб, аз се отправих веднага към сушата. Пред огромна камара от въглища работници, черни като дяволи, бяха заети с разпределянето на въглищата, служейки си с дълги железни мрежи.

След като обиколих насам-натам, след като повече от двадесет пъти ударих крак, сякаш да се уверя по-добре, че се намирам върху твърда земя, се покатерих по склоновете на планината, която се издига над Арса, и въпреки скалите и камънаците, които затрудняваха достъпа, и въпреки ботушите, които явно ме напускаха, изкачих стръмнината на доста голяма височина и набрах огромно количество от един вид боровинки, които тук наричаха „трънлива любов“.

Така поскитах около два часа из тази планина, пушейки местните цигари „Порто Рико“, които струваха по петнадесет сантима едната, и към четири часа слязох, за да помогна на сина на капитана и юнгата при наливането на вода, така необходимия ни запас на кораба. Седем бъчонки бяха натрупани в лодката и ние се отправихме по река Арса, по-скоро към страничния ѝ ръкав, където, за съжаление, не може да се каже, че водата беше особено добра.

С помощта на греблата, минавайки през тинестите канали, край островчетата, покрити с тръстики, успяхме да стигнем устието на рекичката. Синът на капитана потопа една от бъчонките в мътните води на Арса.

– Какво ще правите? – попитах аз. – Нима ще пиете тази вода?

– Разбира се – отвърна ми той. – Днес няма да може да се пие, но ще се пречисти. Тинята ще се утаи на дъното на бъчвата. Ще видите.

Млъкнах, но поклатих глава, съмнявайки се в здравословните качества на тази вода. Все пак си позволих да я опитам. Тя бе доста блудкава и в нея имаше голямо количество червеникава пръст.

Въпреки това потопих и моето буре в тази непривлекателна вода и за миг запасът ни бе попълнен.

Връщането ни бе още по-бързо, защото юнгата гребеше яростно през тръстиките и плитчините.

Привечер се отправих отново към сушата, където си позволих да изпия няколко чаши далматинско вино, черно като катран, и изпуших половин дузина превъзходни „Порто Рико“.

Глава IV ДАЛМАТИНСКИЯТ БРЯГ

Право да ви кажа, почти бях започнал да се отегчавам от морето, от това море, за което бях мечтал почти през цялото си детство и юношество и се бях надявал да намеря всичките радости, всичките опиянения и наслади в този живот.

Ах, тези подлещи, писателите, чиито творби за пътешествия и приключения бях чел, по-точно бях поглъщал през дългите часове на деня и нощта.

Къде бяха опасните приключения, описвани така живо от Жул Верн, Майн Рид и Жаколио?

Струват ми се, че съм бил подло измамен.

Морето беше това, което бях виждал и във Венеция: бреговете, планините, реките, горите, градовете, селата, хората, всичко беше точно такова, както в моята Италия, или по-точно – такова, каквото беше в родния ми край, тъй като дотогава не бях чул да говорят другояче, освен както се говори в моята Верона.

Къде бяха девствените гори, обитавани от гладни и кръвожадни зверове и диви човекоядци? Къде бяха морските битки със смелите екипажи на малайските „прахо“? Ловът на лъвовете, на тигри, кондори, крокодили, акули? Къде бяха страхотните ниагарски водопади, безкрайните устия на Амазонка, ледените пустини на полюса, покрити с айсберги?

Още не бях чул рева на зверовете, а само неприятния глас на грубиянина капитан на „Само Италия“.

А и връщането сигурно нямате да бъде разнообразено от изобилна плячка, резултат на опасни и пълни с вълнения преследвания на зверове. От трофеи като змийски и ягуарови кожи, като опашки от райски птици и прочие, и прочие. А само от товар въглища, най-обикновени въглища, които мърсят ръцете, лицето, дрехите.

Какво разочарование!

Нещо неудържимо ме изкушаваше да се затичам към най-близката железопътна гара, да се кача на първия попаднал ми влак, който да ме отнесе право в моята Верона, където може би ще намеря търсените приключения, доста по-любопитни от тези, които до този момент ми бе предложило морето.

Такива мисли се въртяха в ума ми, докато седях в зловонната

дупка, която капитанът на „Само Италия“ имаше смелостта да нарича кабина.

Рояк мисли играеха пред мен като палави момченца, безгрижни и дяволити, и ми се струваше, че ми се мръщят и плезят, за да ме разсмеят и да ме въвлекат в играта си.

Но на малко разстояние от мен, отвъд слабия кил на галетата, морските вълни се разбиваха в обшивката и тъй като бях по-задрямал, преди да потъна в дълбок сън, те сякаш ми говореха на някакъв познат, нежен и приятелски език:

„Ще те изпитам... Ще дойде денят, непременно ще дойде този ден, когато ще ти открия моите опиянения и моите страсти. Когато ще ти открия моите все още забулени тайни и ще поискам кръвта ти!...“

И при този обещаващ глас на морето аз се отпуснах, потънал в прелестно мечтание, докато неусетно съм се унесъл в непробуден сън.

На другия ден към десет часа сутринта започнаха да товарят голетата. Тя бе закарана до самия кей, който представляваше вид висящ мост. По него се движеха вагонетки, пълни с каменни въглища. Един железен улей бе вкаран в трюма на кораба. Моряците заеха места на носа и на кърмовата част и с лопати в ръце наливаха купищата въглища към вътрешността на трюма, вдигайки огромен облак черен прах.

Колкото до мен, след като останах на борда до десет часа, слязох на сушата заедно с капитана, с когото се въртяхме насам-натам и водехме някакъв скучен разговор за каменовъглените мини.

За ядене се върнахме на борда и имахме за обяд прясно месо, което поляхме с няколко глътки мистра.

След обилния обяд слязох в каютата си и написах поредното писмо на близките си. После обух високите си ботуши, нахлузих си сламената шапка и се покатерих по склоновете на непознатата ми планина, за да потърся от вкусните боровинки по върховете ѝ.

Изкачването не беше лесно, тъй като наклонът на планината беше много голям, бодливи храсти и огромни камъни задръстваха пътеките на всяка крачка. Но въпреки това си бях наумил да стигна до горе и продължавах да се изкачвам, преодолявайки пречките и горещината.

Всъщност нито една свята пътека не бе прокарана, нямаше нито едно място, през което да минеш безпрепятствено, без да оставиш парчета от дрехите си или да се издраскаш.

Трябваше да се катеря по скали, които се клатеха в основата си, да драскам по изпъкналостите на каменни блокове, изглеждащи като минирани или издълбани от усилията на вълните. Да си пробивам път през

непристъпни трънаци, като си служи само с джобния нож.

Ботушите ми бяха готови да ме напуснат, палтото ми бе разкъсано, ръцете ми кървяха, а аз все още не бях достигнал и средата на пътя.

Отпочинах си няколко минути, събирайки къпини, почти заровени под черни пластове въглища, и отново продължих изкачването. Планината ставаше още по-стръмна, а аз все още не можех да видя върха ѝ.

Към два часа, смазан от умора, със съвършено разбити ботуши, стигнах най-сетне върха на планината, която образуваше нещо като каменисто плато, с няколко къщички и парчета изорана и добре обработена земя.

Отправих се направо към първата къщичка, където срещнах една жена – славянка. Като видя полуморяшкия ми и полуцивилен костюм, тя се спря и ме загледа с недоверие. Знаех само няколко думи от езика ѝ. Тези думи използвах да я поздравя и да я попитам дали ще мога да намеря боровинки и смокини. Тя се усмихна и ми заговори нещо на славянски, като ми сочеше няколко дървета, плодовете на които още не бяха узрели. Отново се засмя весело и влезе в къщичката.

Останах няколко минути, загледан в бедната къщичка, и бавно се отдалечих.

За двадесет минути се намерих в южния край на планината. Изкачих се на един гигантски блок и отправих поглед към долината.

Горе, от хиляда и триста метра височина, гледката беше несравнима. Долината на Арса, заобиколена от стръмни планини, с къщичките си, със складовете за въглища и със закотвените го-лети образуваше нещо възхитително и диво.

Рекичката Арса си пробиваше път на северозапад сред гигантски скали, спускащи се отвесно. Образуваше се едно блато, пълно със зеленеещи се островчета, където над купища воняща трева се виеше лек облак, който бавно се вдигаше нагоре, носейки със себе си болестните изпарения.

Камарите въглища изглеждаха като черни скали, а голетите – като малки бели купчинки.

Долу минаваше влак, който се виеше по склона на планината, свиреше оглушително и изпускаше черни кълбета дим. После погледът ми се устреми към Италия. Въздъгнах.

Там бях оставил родители и другари. Бях оставил разбитата си любов и половината от моята кариера.

Нещо овлажни страните ми. Бързо-бързо избърсах една сълза... Бях на осемнадесет години и имах сърце, което страстно обичаше една

прекрасна девойка...

След няколко часа път, на хиляда и триста крачки височина, мислейки все за тази, която обичах, и за тези, които бях оставил при тръгването си, се спуснах надолу по каменния блок и бързо започнах да слизам от планината, минавайки през скали, разчиствайки с ножа и газейки храсти и трънаци.

Слизането стана за сравнително кратко време, въпреки че на няколко пъти рискувах да си строша костите.

Когато стигнах долу, се отправих направо към гостилницата и си поръчах чаша вино, за да прогоня и мисли, и спомени.

Когато се върнах на борда, вечерята, състояща се от шаран за няколко ливри, който трябваше да нахрани седем души, беше готова.

Нахраних се набързо и отново отидох в гостилницата, където капитанът ме бе преварил.

На другия ден продължаваха да товарят въглища. Голетата беше потопена във водата наполовина поради стотината тона въглища, натъпкани в трюма.

Моряците работеха упорито, а миньорите изсипваха отгоре истински потоци въглища, отчасти на буци, отчасти на прах. Тези въглища трябваше да откараме и да разтоварим в складовете на италианските средиземноморски железници.

Към вечерта товаренето трябваше да бъде привършено.

Отправих се към сушата рано-рано, след което закусих с кафе и малко смокини, които един моряк ми беше подарил.

Поднових изкачването от предния ден, като събирах в изобилие борвинки, пуших безгрижно и се спирах от време на време да съзерцавам дивата панорама на долината.

Изпитвах истинско удоволствие да чувствам под краката си твърдата почва и да се намирам горе сред скали и храсти, съвсем сам и далеч от другите. Подгоних няколко кози, като хвърлях по тях дребни камъни, подобно на малко момче, и обрах борвинките по всички храсти наоколо.

Виках и пях от сърце, събуждайки ехото в долината. И всичко това бе израз на доброто ми настроение от факта, че се намирам на суша.

Върнах се долу по обяд. Голетата, поради потоците въглища, които миньорите продължаваха да насипват, изглеждаше като че ли ще потъне.

Моята кабина вече се намираше на около две стъпки под водата, леглото ми на шест, а още четиридесет тона трябваше да бъдат

натоварени.

След обяда поскитах насам-натам, като се катерех по планините от въглища и разговарях с миньорите и с управителя на мината.

Снабдих се с големи пури и с тютюн за цигари. Пих няколко пъти от силното далматинско вино и се върнах за вечеря към седем часа, когато товаренето бе вече свършено. Както казах вече, голетата можеше да бъде натоварена най-много с петдесет и четири тона. Но капитанът бе заповядал да я натоварят с много повече или по-точно с цели сто и двадесет тона. Бяхме порядъчно потънали във водата и голетата се превръщаше в опасен за обитаване и труден за управляване плавателен съд.

Гледах тревожно капитана, който се бе така развеселил, като булка на сватба.

Двадесет тона въглища бяха натоварени на палубата, а отгоре върху въглищата бяха прехвърлени мостове, за да може да се върви и маневрира по сухо, тъй като водата беше нахлула дори и тук поради изключително тежкия товар. Цялата вътрешност на голетата беше под вода.

Стената, на височина най-много шестдесет сантиметра, беше единствената защита от морските вълни. А като се знае, че при силен вятър вълните на Адриатика се издигат до петдесет метра височина, става ясно каква опасност ни грозеше!...

Защото какво бяха шестдесет сантиметра в сравнение с петдесет метра?

И все пак трябваше да плаваме така!...

От вътрешната страна на борда бяха завързани две дълги върлини, за които да се закрепят платната, та да не може морето да ги увлече съвсем лесно. Долният край на платната на тринкета – наведената мачта – и на главната мачта се потапяше във водата дори и при спокойно море.

Слязох в кабината си.

Адска горещина владееше там поради въглищата, а и миришеше ужасно, пак по същата причина. Черен прах покриваше леглото ми. Изкачих се отново на палубата, недоволен от видяното, и отново слязох на сушата заедно с капитана, с когото пихме до късно.

Към полунощ, малко несигурен в краката, се завърнах на пристанището сред дълбока тъмнина, тъй като небето постепенно се покриваше с все по-плътни облаци.

– Много добре!... – не се съдържах и казах гласно. – След малко ни очаква може би проливен дъжд!... Добре ще се наредим! Ако и сега не стигнем дъното, ще имаме късмет!

Мърморейки така и препъвайки се непрекъснато в релсите и

планините от възглед, стигнах до голетата и криво-ляво слязох в кабината си, слава Богу, без да разбия главата си, която постоянно ми се маеше.

Не бе минало много, когато съм заспал, на седем стъпки под водата. Може би е било два часа след полунощ. Разбуди ме гласът на капитана. Той събуждаше отново екипажа с цяла поредица проклетия, като вдигаше непоносим шум.

За по-малко от десет минути бях на мостика. Капитанът се съветваше нещо с брат си, вероятно какво да прави, тъй като времето ставаше все по-лошо.

– Тръгваме! – изкомандва той след няколко мига колебание.

Заехме се всеки със своята си работа, мъчейки се да изгласкаме на открито голетата, която всеки момент заплашваше да заседне поради отлива.

Но, за щастие, вятърът, който духаше откъм планините, докара много скоро пороеен дъжд.

Под напора на това водоизлияние се наложи бързо да се приберем на закрито, тоест в леглата си.

Но само час по-късно гласът на капитана отново ни призова, вдигайки такава олелия, от която биха се разбудили и умрелите.

Излязохме бързо на мостика и отново се втурнахме на работа край платната, въжетата, макарата.

Силният вятър бе прогонил облаците към юг и звездите се показаха.

Отливът оставяше открити островчетата със зловонните блата и правеше извънредно опасно тръгването.

Два кабела, завързани за една скала, и тридесетина разтърсвания на макарата ни накараха да се отделим от кея, но след малко се чу триене, после трус и ние се озовахме на плитчина.

Серия от проклетия придружи повторното разтърсване.

Всички се хванахме за макарата и започнахме да навиваме въжето с всички сили, за да се измъкнем някак си от това положение.

Една котва бе спусната в задната част. Още час упорит труд, докато успеем да се измъкнем и отдалечим от това място, където предишната вечер една голета я бе сполетяла подобна съдба, а само час след нашето измъкване друга последва този не твърде сполучлив пример.

След много мъки най-сетне влязохме в дълбокия канал на Арса.

Платната бяха развързани и котвата вдигната.

И ние потеглихме почти под водата.

Палубата беше скрита под водата, въглищният прах се размиваше по дъските и след стъпките ни оставаше дълга черна ивица. Моряците недоволно мърмореха.

Всички платна бяха развързани и голетата плаваше с бързина от два възела в час. Мачтите ѝ се огъваха под напора на платната. Те скърцаха по необикновен начин, а предната мачта се извиваше, образувайки внушителна дъга.

Малко по малко вятърът се усили, голетата се наклони на борд в пенливите води, които се разбиваха със страхотна сила, и потоци вода се изливаха на палубата.

И за миг всичко се обърна наопаки.

– Не мърдайте!... – изкомандва капитанът.

Но тласъкът на вятъра не можеше да бъде управляван от капитана. Голетата се наклони на една страна, а водата се изкачи над стените ѝ. Половината от корпуса ѝ бе потопен във водата. Всички бяхме захвърлени на мостика от тази гигантска сила, а водата заливаше носа и кърмата, повличайки със себе си няколко тона въглища.

Моряците бързо се съвзеха, изправиха се на крака и се оттеглиха назад, борейки се с яростта на вълните. Аз успях да се хвана за една греда, за да не се плъзна отново, а капитанът се спусна към кормилното колело и със силен тласък изправи голетата, която вероятно бе почнала да потъва.

Платното бе разхлабено и събрано за няколко минути.

„Само Италия“ успя да се вдигне над водата, забави ход, разбивайки по този начин вълните, които се спускаха към борда със страшна сила.

Двадесет минути по-късно напуснахме пристанищния залив и се оказахме в необикновено за нас спокойствие и тишина!

Вятърът спря внезапно и скоро почнахме да изминаваме едва по два възела на час.

Слизането по канала беше бавно и без особени произшествия.

Към осем часа излязохме от канала на Арса в открито море.

Куарнеро беше доста развълнуван от североизточния вятър и напълно пуст.

Голетата, натежала толкова много от изключителния товар, газеше дълбоко във вълните и водата нахлуваше на мостика с глух и страшен шум.

Що за плаване беше това нашето?... Как може да се посреща бурята по този начин? С толкова малоброен екипаж, полузадушен под

вълните?

Определено може да се каже, че този капитан беше луд, щом не прецени добре възможностите на голетата и я натовари по този начин. И всичко това, за да спечели повече пари, които да изхарчи след това в страшни оргии, както разбрах по-късно.

Моряците клатеха глава и гледаха недоверчиво вълните. Към десет часа един моряк се приближи до мен. Погледнах го, лицето му бе покрито с гъст слой въглищен прах.

– Невъзможно е да се плава така, господин Емилио! – ми каза той.

Отидох на носа, седнах до предната мачта и загледах високите върхове на островите Керсо и Велиа. На обяд масата бе сложена при люка на кърмата. Килограм месо на седем души и малко супа от продукти, повредени от мишките и хлебарките, съставляваше менюто на обяда ни. За нещастие, и виното се беше свършило. Или по-точно, проклетият капитан се престори, че е забравил да купи от Арса. Работите вървяха много зле. А при мен – още по-зле, защото стомахът ми не понасяше лошо-качествената храна.

Преспах няколко часа и отново се изкачих на палубата. Плавахме все така на юг, като се държахме колкото може по-близо до далматинския бряг. Явно бе, че капитанът се страхуваше да се озове в открито море с този товар!

Островите Керсо и Уние, планината Ерсеро на Лусинските острови и рифът на север се виждаха ясно, но представляваха само куп камъни и отвесни скали с толкова еднообразен цвят, че почнаха да ме отегчават. Като че вкаменени преспи покриваха от памтивека тези пустинни далматински планини.

Привечер хапнахме лук, полят с малко олио. Глътка вода от онази, която наляхме в бъчвичките от Арса и която не беше загубила нито червеникавия си цвят, нито пръстта, която съдържаше, придружи вечерята ни. Малко по малко слънцето потъна във вълните и тъмнината се разпротря над морската повърхност. Беше топло до задушаване и аз не спях в кабината, където щях да дишам въглищния прах.

Останах на палубата. Исках да се просна някъде и търсех някакъв ъгъл, дупка, малко пространство, което да не е заето от въглища, но напразно! Навсякъде въглища и въглища!... Казват, че въглищата били най-полезният материал на земята. Наистина, те карат влаковете и корабите, машините в индустриалните предприятия, дават ни светлина, топлина, електричество. Нямам какво да възразя срещу това, но ви уверявам, че тази вечер на борда на „Само Италия“ този господин кюмюр беше

наистина много нападателен. Всичко възможно на голетата беше заето от него. Вглежда в леглото, вглежда в храната, вглежда в очите и носа! Газехме само вглежда. Ядохме гозби, примесени с вглежда. Дицахме вглежда.

„Обаче – мислех си аз – този проклет мечок, който командва скапания вече кораб и който има смелост да се нарича капитан, трябваше да остави малко свободно място поне на кърмовата част на голетата. Още повече че точно тези вглежда, натрупани току над кабината, изпускат зловонни газове и ни пречат да слезем на кея.“

Като че ли капитанът бе дочул мисълта ми, тъй като го чух да мърмори. Обърнах се. Наистина бе той.

Започнах да излагам по възможно най-дипломатичния начин мнението си, като обясних, че би било добре, ако се изхвърлят няколко лопати от този товар в морето, за да освободим поне малко люка на кърмата на кораба. Толкова е претоварена голетата, че ако морето се разгневи, нещо, което никак не е изключено, ясно е какво ни очаква.

Но... напразно! Да говориш на такъв човек за такова нещо беше все едно да декламираш любовни стихове на някой носорог.

Просто казано, за такива работи господин капитанът нямаше уши.

Отговори ми, че и без това бил загубил твърде много вглежда и че ако не може да се спи в кабината, трябвало да се приспособя както мога на палубата.

– На палубата?... – дръзнах да възразя аз. – Но, моля ви се, посочете ми къде!...

– Върху вглицата!... – беше отговорът му. – Представете си, господин Емилио, че това е легло от рози – прозвуча грубиянската му шега.

– Много ви благодаря! – отговорих му иронично. – Ще се възползвам от мъдрия ви съвет.

Отидох на другия край на палубата, за да не го гледам повече.

Изглежда, че беше забелязал това, тъй като на другия ден накара да ми приготвят за обяд супа от грах. Вероятно искаше с това да ме накара да се одобрим.

Но тази супа беше толкова опушена от каменните вглицата, чиято миризма ми бе вече отвратителна.

Задоволих се само с една твърда бисквита, останала кой знае откога, и позалъгах глада, мъчейки се да си представя, че съм някой лакомник, който е имал щастието да изяде всичко, каквото е намерил на богатата трапеза.

Към осем часа трябваше да отида да спя, но се отказах и останах на

палубата, като се изкачих чак до крочетата – напречна греда, която съединява две мачти. Кръстосах крака сред въжетата и започнах да се любувам на люлеенето на голетата от една височина, която ме караше да потръпвам. Не обърнах внимание на многократните повиквания на капитана, който се боеше да не заспя горе.

Към полунощ, когато вятърът все повече отслабваше, от височината на наблюдателницата си забелязах фара на Бриндизи, който светеше на небосклона на около шестнадесет мили разстояние.

Спуснах се по мачтата и погледнах компаса.

Голетата беше почти спряла поради затишието.

Слязох внимателно в кабината, откъдето заедно със зловонието излизаха и топли въздушни вълни.

Боях се да не се задуша. Но насърчен от звучното хъркане на капитана, аз се хвърлих в леглото, като разпилях, обзет от гняв, голяма част от бисквитите в сандъка, заемащ дъното на черното ми леговище.

Глава V ПРИСТИГАНЕ В БРИНДИЗИ

И сега, както и предишния ден, капитанът ме събуди внезапно, но не вече с обикновения си зверски глас, а с възможно най-голямата приветливост, каквато въобще трудно може да се открие у подобни хора.

Разхвърлял наоколо обуша, дрехи, джезвето за кафе и какво ли не още, весел-весел, той ми съобщи: „Бриндизи! Бриндизи!“ И в същото време над леговището ми се надвеси червеното му топчесто лице като слънце при залез.

За мен не беше неочаквано, че сме пристигнали в Бриндизи, защото, както казах вече, още преди полунощ бях забелязал фара. Все пак побързах да изскоча от кабината и да се изкача на мостика полугол и попуспящ.

Отначало видях само няколко броненосеца, които ми се сториха английски, и мачтите на търговски кораби. Но малко по малко различих ясно града.

Облякох се колкото можех по-грижливо, изваждайки от сандъчето най-хубавото си облекло и най-добре колосаната яка, и застанах пред огледалото. Отстъпих назад изумен. Приличах на някой анголски негър, толкова много бях изцапан от въглищата. Започнах да се мия. Насапунисах се, затърках се и най-последно лицето и ръцете ми се поизчистиха малко, станаха по-малко живописни.

Исках да се покажа в колкото може по-добър вид.

Дори лъснах обувката си с малко сажди, които успях да намеря в стария комин.

После се погледнах пак в огледалото.

Не бях елегантен. Не, в никакъв случай! Напротив!

С това тъмносинкаво лице, с дългата ми и настръхнала по американски брада.

Задоволен донякъде, аз се изкачих на палубата заедно с моята мечка – капитана. Да не мислите, че той се бе докарал повече от мен?

Ако аз можех да разсмея някого, то можете да си представите що за фигура беше пък той.

Черен като огняр, ризата му по-черна и от него. Но беше се обръснал и това го подмладяваше най-малко с десетина години.

Оставихме на моряците грижата за голетата. Капитанът даде

нарежданията си да не се объркат в маневрата и да затруднят слизането. После заповяда да спуснат спасителната лодка в морето и с няколко удара на веслата стигнахме до брега, във фамозния град, който занимаваше умове на всички моряци и се стремеше да бъде щастливият съперник на Марсилия.

Филолозите смятат, че името Бриндизи идва от думата „бренду“, което значи „еленова глава“, поради очертанията на залива му, който прилича донякъде на еленови рога.

Произходът му е чисто италиански, но някога е бил гръцка колония. Херодот наистина говори за пристанището му и за благоприятното географско положение, откъдето идват и богатството, и благополучието му.

Римската империя след завладяването на Южна Италия основава в Бриндизи колония с правото да сече монети. Оттогава градът служи за място, откъдето тръгват и където се връщат от Изтока.

И тъй като обикновено тези, които предприемат такова дълго пътуване, се придружават чак до качването им на кораба и накрая се пие за здравето на заминаващия, се появява и името Бриндизи (на италиански значи тост, наздравича), тоест това е пожеланието, което се прави с чаша в ръка по време на пир.

Сега градът Бриндизи е изходна точка при пътуванията за Индия.

Към средата на VIII век след Христа градът бил разрушен от сарацините. Но Василий Македонски, византийски император, заповядал да го построят отново.

Към края на XI век и по-точно, по времето на папа Урбан II, Бриндизи бил отново разрушен, но през следващия век, по време на царуването на норманеца Руджеро, го издигат за трети път благодарение на намесата на епископ Балард.

От античната епоха Бриндизи запазва още много неща, между които и двете колони, пренесени от Сула от Изтока и бележещи края на виа Апия.

От тези две колони едната е цяла, а другата е сведена до основата ѝ. Те се намират на една височина, откъдето се вижда цялото пристанище.

Тази колона, за която казахме, че е цяла, е висока повече от двадесет метра и се състои от осем мраморни блока, с капител в коринтски стил. В долната ѝ част се намира корона от аканто-ви листа, а в горната – много човешки фигури. На страните, които са обърнати към морето и към града, се намират две мъжки и две женски фигури.

Скулптурата е твърде хубава и в основата ѝ се четат латински

надпис. Тези две колони образуват герба на града, който е издълбан на градските стени заедно с гербовете на Арагона.

Друга, не по-малко интересна старина е замъкът, разположен на североизток от пристанището, издигнат от Фредерик II – величествен по размери замък, до самия бряг на морето и защитен с ров откъм сушата... Този замък сега служи за затваряне на злосторниците.

Като цяло градът не е никак хубав и може да се приеме дори за село. Но по всичко личи, че се стреми да стане главен град. Има само един дворец на име Л'Алберти Централне, построен почти на брега. Улиците не са благоустроени, с изключение на централната, която минава през целия град. Но за това пък има прекрасни градини с палми и тераси, където вечер свирят и танцуват.

Освен това и заливът е очарователен, а това не е малко.

Градските стени са стари и порутени. Има няколко черкви, които са доста повредени от земетресенията.

Пристанището може да бъде отбелязано като най-значителното място за развлечения в града. Разположено е срещу Йонийските острови и има широк излаз към морето.

Величественият залив, който се простира пред града, е бил запълнен с пясък още от Юлий Цезар, когато е обсаждал на това място Помпей.

Всъщност тази епоха бележи и западането на Бриндизи, някога цветущ и преуспеващ град.

Няма съмнение, че този град, който сега брои четиринадесет хиляди жители, е предопределен за по-малко време, отколкото се мисли, да стане едно от главните и най-богати пристанища за италианската и европейската търговия.

След като обходихме заедно с милия ми капитан града и вкусихме от плодовете, които се продаваха на пазара доста скъпо, макар в Бриндизи смокините да растат покрай пътя и из полето, където служат за плетища, ние влязохме в едно кафене, за да опитаме превъзходното питие с надежда, че няма да има нищо общо с кафето от борда на нашата го-лета.

Срещнах неколцина венециански капитани, с които отидохме в една пивница. Там ни приеха с куп поклони и ни нарекоха „превъзходителства“, като че бяхме някакви князе. Предложиха ни от онова прочуто вино, което скоро те кара да си удриш главата в стената, ако не си му предварително навикнал.

Прибрах се на борда към обяд и научих лошата новина, че товарът

щял да се свали едва след три-четири дни.

Привечер отново се върнах на сушата, облечен малко по-добре от сутринта. Не намерих жив човек освен няколкото жители на града, заспали по улиците.

Къде се събираха богатите, не можах да узная. През целия ми престои видях толкова малко хора, и то такива, че можеше да се помисли, че Бриндизи е населен само с работници и продавачи на плодове. Да не забравяме и бръснарите, които тук са в изобилие по всички улици.

Твърде отегчен, при светлината на величествената луна, аз се върнах на борда на голетата, която бе опустяла. Седнах пред кормилното колело и започнах да съзерцавам града и залива. Нощта беше светла и свежа. Лек ветрец подухваше от изток и носеше животворни благоухания от градините на брега. Ветрецьт свиреше по въжетата на голетата, като ми нашепваше някакви тайнствени думи. Под краката ми, в тихите води, плуваха риби, въртяха се и светеха ослепително поради фосфоресценцията от маслените петна, пръснати по повърхността на залива. Тази светлина беше такава, че можеше ясно да се различат дори и най-тъмните морски обитатели, които, подскачайки, попадаха в светлите фосфоресциращи ивици.

Обзе ме меланхолия. Спомних си отново онази, която толкова много обичах там, във Венеция, докато фанфарените звуци, идващи откъм терасите на града, и далечните стонове на морето се смесваха с въздишките на вечерния вятър.

Останах така, обзет от мисли и спомени, докато острият студ не ме откъсна от меланхолията ми.

Спуснах се в тъмната кабина, където въздухът бе спарен. Страшната горещина ме прикова на последното стъпало. Струваше ми се, че на борда се беше разразил някакъв пожар. Запалих лампата и приближих до леглото. Но каква бе изненадата ми, когато видях сред чаршафите ми да марширува цял легион отвратителни бели и черни дървеници, дребни и пълнички, които изпускаха нетърпима миризма. Останах като вцепенен пред тази гледка. А отблъскващите насекоми лазеха по чаршафите ми стремглаво нагоре-надолу, като че се намираха у дома си. Откъде бяха проникнали тук тези отвратителни животинки? Защо бяха нападнали леглото ми? Тогава се досетих, че бях изхвърлил сандъка с бисквитите, който се намираше под леглото ми, и че сега животинките, не намирайки може би с какво да се хранят, бяха нападнали леглото ми с надежда, че като заспя, ще могат да изсмучат кръвта ми.

Изплаших се и бях готов веднага да побягна. После ме обзе луд

гняв и надвивайки отвращението, което ми вдъхваха тия отвратителни същества, скочих с лампата върху леглото. Най-малките дървеници избягаха от това нападение главоломно, но по-големите не се изплашиха, а само се спряха стъписани.

Започнах да ги удрям с все сила и в миг на гняв дори ги замачках с ръце – изпълних кабината със страхотна миризма. Като превърнах тези зверове в леш, а голяма част от тях търтиха в луд бяг, леглото ми беше освободено. Но все още не се осмелявах да си легна и избягах на палубата, решен да не позволявам на тия отвратителни животинки да пият кръвта ми.

В същото време към голетата се движеше облак от белезникава пара, гъст облак, който носеше със себе си болестните тежки миазми. Това ме принуди да се върна веднага в кабината и в леглото си, където дървениците отново бяха излезли на разходка.

Проклех мига, в който се бях качил на голетата. После не знам по какъв начин съм преодолял отвращението, което ми вдъхваха тези мръсни животинки, и се хвърлих в леглото със запалената лампа. Задушавах се, но независимо от това се завих презглава с чаршафа, за да се предпазя от допира на тази сган.

Пръхтейки като тюлен, целият в пот, задушаван и изплашен, след като разритях всички маси в кабината, за да отдалеча дървениците колкото може повече, аз се помъчих да заспя.

Но, за съжаление, това не ми се удаде. Толкова много ме отвращаваше присъствието на тия животинки. Малко да се раздвижи и да покаже ръцете си навън – и веднага трябваше да ги дръпна под чаршафа, защото напипвах лепкавото тяло на дървеница. Вдигах крак, ритях ги, за да не се приближават до мен. Търкалях се по леглото и се мъчех да дишам през чаршафите, които стягаха главата и тялото ми.

Малко по малко умората затвори очите ми. Заспах най-сетне и засънувах хилядите легиони дървеници, които смучеха кръвта ми.

Не зная колко време съм спал, но вероятно не много. Когато се събудих и вдигнах завивките – о, ужас! Увиснали по ръцете и краката ми, петдесетина от тия отвратителни животинки утоляваха глада си с моята кръв. Студена пот обля челото ми и аз скочих на крака, като виках и се отбранявах с все сила. Стори ми се, че сърцето ми престава да бие от ужас. Няма повече да описвам тревогите от останалата част на нощта, която прекарах отчасти на крака, отчасти в ожесточени сражения с нападателите ми.

Слънцето ме завари заспал, свит до един сандък току под стълбата,

с лице, изкривено от ужаса, който бях изпитал. Всъщност не бях избягнал присъствието на тези зверове, най-страшните, които бях срещал през живота си.

Изкачих се на палубата още полусънен и с отвращение в сърцето. Бях решен да се оплача на капитана. Намерих го да се разхожда по мостика с лула в уста. Мърмореше нещо против железопътното дружество, което забавяше с още два дни разтоварването.

Моментът не беше подходящ, но въпреки това започнах да се оплаквам невъздържано. Застанах пред този звяр разгневен и го спрях с жест на възмущение.

– Господин капитан – обърнах се към него, – вашата голета е едно мръсно корито...

Той ме изгледа изненадан и не ми отговори нищо. Тогава, сменяйки жестовите с думи, аз му разказах страшното си нощно изпитание и ожесточената битка с дървениците.

– Не мога да спя с подобни съквартиранти! – му извиках гневно. – Изморен съм от тези условия, които предлагате на вашата голета. Тя е свърталище на всичко отвратително и ужасяващо!

Капитанът спря и ме загледа глуповато.

– Всеки ден има по нещо ново в тази мръсна дупка, която вие се осмелявате да наричате кораб. В началото, ако си спомняте, ми бяхте обещали здрава, питателна и изобилна храна. Но не и затворнически режим, какъвто срещнах тук. Невероятно лоши условия! Най-напред ми предложихте за компания камари от въглища, които ме направиха като коминочистач! А сега, за развлечение, цял легион от отвратителни животинки, за които само като си спомня, предпочитам да намеря спокойствие единствено на дъното на морето!... Ако аз бях господарят на тази таратайка, досега три пъти да съм я запалил!...

Капитанът продължаваше да ме гледа с глуповатата си пиянска усмивка и отговори:

– Но защо, господин Емилио, се занимавате толкова много с тези безобидни животинки?

– Безобидни? – възразих аз. – Безобидни наричате тези гадини, които, ако ги оставя на свобода, ще изсмучат всичката ми кръв?

– Ето добър случай, когато ще можете да си пуснете малко кръв, без да прибягвате до помощта на лекар! – добави грубиянът, – Пък и не са толкова страшни тези дървеници, колкото искате да ги изкарате!... Колко пъти съм ги усещал да пълзят деликатно по лицето ми! Навикнал съм им толкова много, че сега дори пръста си не помръдвам, за да ги

гоня. Знайте: дървениците и плъховете са най-вярната компания на моряка! Налага се да се помирите с тях. Тяхното съседство е неизбежно!

Безразличието на този грубиян към неволите, които ни принуждаваше да споделяме, ме въбеси. Излязох от кожата си и извиках:

– Вие сте истинско животно! Да, животно! И то диво! Не мога да съжителствам с вас!

Но капитанът ни най-малко не се засегна. Със същия спокоен глас ми отвърна:

– Добре, не се ядосвайте. Гледайте, аз ще ви науча как да се справяте с тия животинки, които за мен са безобидни. Не е нужно толкова да се боите от тях. Поне от хлебарките.

И той слезе в кабината. Скоро се върна с две стъклени вази, обвити със слама, а вътре шаваха двадесетина хлебарки. Започнах от сърце да се смея на този способ.

– Не ми се вярва да ги унищожа – отвърнах аз. – Поне хиляда са се скрили под леглото ми.

– Търпение, търпение... Ще видите, че ще се справите – уверяваше ме той. – Започнете още отсега да си приготвяте такива капани. После се качете на мостика. Уверявам ви, че тази нощ ще спите най-малко дванадесет часа въпреки дървениците...

Слязох в кабината, запалих лампата и започнах работа по запушването на всички дупки и поставянето на капани. Хвърлих завивките наред с кабината, повдигнах масите и скоро една страшна воня ми извести за присъствието на дървеници и хлебарки, които се бяха настанили под леглото ми. Но трябва да ви припомня, че точно под леглото ми се намираше един сандък, натъпкан с кабели и въжета, в който също така се намираше значително количество картофи и лук. Можете да си представите колко апетитни щяха да бъдат тези хранителни продукти, след като са ги облазили хлебарки!

Насипах по малко захар във всяка от вазите, които ми даде капитанът, като внимавах да не събудя тези, които спяха в дупките си.

После започнах да запушвам с вълнените покривки всички възможни дупки, като влагах в работата цялото си изкуство и старание, за да не оставя и най-малкия отвор незапушен.

Като свърших това, се почувствах по-добре. Пооправих си малко дрехите и отидох при капитана, който ме чакаше на мостика. След това слязохме двамата на сушата. Пообиколихме няколко улици, поразговорихме се с този и онзи. Опитахме някои от плодовете, които се продаваха навсякъде, и най-накрая отидохме в пивницата.

Оставихме плодовете и се заехме с печеното, със сиренето и макароните.

Бяхме влезли към девет часа, а към един още не бяхме свършили с яденето.

Капитанът беше пиян. Аз не по-малко от него. Синът му дойде по едно време да ни прави компания и не се върна на борда целия ден.

Привечер вече не знаехме какво ядем и какво прием, тъй като нищо повече не разбирах – толкова много ме беше замаяло виното. Но си спомням, че дойдоха моряци и капитани и веселието продължи сред песни и викове.

Вече мъртвопияни, ние излязохме и почнахме да обикаляме града, улавяйки се един за друг, за да не паднем, като събуждахме населението с пиянските си викове и олелия. Оргията завърши на борда на кораба с бутилка вишновка.

Към два часа след полунощ се хвърлих в леглото. Бях щастлив и усмихнат и, вярвайте, капитанът устоя на думата си да ми помогне да спя спокойно, тъй като успях да заспя веднага.

Едва на разсъмване разбрах, че дървениците не бяха ме забравили, защото видях краката и ръцете си покрити с големи червени петна.

Спомних си за пиянството предишната вечер, продължило до късно през нощта, още повече, че добрият ми капитан с великодушно и широко отворено сърце ми представи сметката от гостилничаря, която ме накара да подскоча: трябваше да платя половината сметка въпреки енергичните ми протести.

Този непоправим пияница беше и страшен скъперник, който обичаше да яде и пие на чужда сметка, в случая на моя, въпреки икономите, които правеше от храната на борда и неизпълнението на обещанията преди тръгването ми от Венеция.

Доволен, че платих освен неговата сметка и тази на сина му, мечо-кът се приближи до мен с лисичата си усмивка и ме покани да слезем отново на сушата, за да закусим.

Не се въздържах и го пратих по дяволите. Разбрал, че няма да мине номерът му този път, той се запъти сам.

– На бягация неприятел златни мостове! – промърморих една стара поговорка, слизайки в кабината, за да поставя в действие всяко средство, годно за унищожаването на големите ми неприятели – дървениците.

Глава VI АКУЛАТА

Много съм пътувал по време на моряшкия си живот и съм изпитал всякакви вълнения, необикновени и непонятни за този, който е навикнал да седи в дома си в някой цивилизован град.

Мисля, че се сблъсках с приключения, които нямат нищо общо с тези, които се натъкмяват от писателите, описващи пътешествия. Тъй че, изглежда, съм се спирал на особености, за които не е трябвало да държа сметка и които бих могъл лесно да забравя.

Но не. Приключенията от това мое първо пътуване никога няма да забравя. И вълненията, които изпитах на борда на онова корито, наречено „Само Италия“, бяха най-силните, които съм имал през целия си моряшки живот.

И ако един ден все пак се реших да изоставя компаса и кормилното колело, като казах сбогом на бурния моряшки живот и се отдадох на мирна писателска дейност, то това не стана от страх пред опасностите, а поради здравословни причини.

Опознах опасностите и всички лишения в авантюристичния живот на мореплавател, изпитах северните студове и тропическите горещини, срещнах се със зверове от всички области на земята и неведнъж почувствах миризмата на барута.

Обаче, признавам си чистосърдечно, първото ми пътуване, което стана на „Само Италия“, ми се струва и сега най-паметното. Това бе най-голямото ми приключение през живота. Бе пътуването, което изведнъж ме направи истински моряк.

Голетата, на която се бях качил, не плаваше на повече от няколко мили от адриатическия бряг, но това пътуване ми се стори много разнообразно и интересно.

Истина е, че когато се пътува с големи платноходи, които извършват дълги пътешествия, винаги накрая, преди да се стигне сушата, се чувства еднообразие.

Веднъж само брегът да изчезне от погледа ти и пред теб е само вода и небе, небе и вода, ако трябва да ги разменим, но това няма да донесе каквото и да е разнообразие.

Вярно е, че понякога някоя истинска буря може да наруши скуката, убиващото еднообразие, което властва на борда, но и тя се състои от

небе, станало много облачно, и от вода, която се е развилняла.

А корабът, с който извърших първото си пътуване, спираше на всяка крачка, като по този начин ми позволяваше да видя земи, по които още не бях ходил, да срещам хора, които преди това никога не бях виждал.

Тъй като „Само Италия“ се движеше близо до бреговете, имах възможност да се възхищавам на най-различни гледки, които не бих могъл преди дори и да си представя.

Ето защо нямам право да се оплаквам от първоначалното си моряшко кръщение.

С Божия помощ най-после дойде часът, когато ни позволиха да разтоварим проклетите въглища, с които беше затрупан корабът. Това беше истински празник и капитанът не пропусна да го отбележи с веселие.

Дори дървениците изглеждаха този ден по-човеколюбиви, тъй като ме бяха оставили да се наспя спокойно. Може би бях твърде навикнал на компанията им или бяха намалели на брой благодарение на упоритата ми, усърдна и неуморна дейност за тяхното изстребление със средствата, които ми показва капитанът.

Наистина, вече не ги ненавиждах така, както в началото, не изпитвах онзи описан вече ужас, който ме лишаваше от сън. За учудване, престанах да мисля за тях.

– Най-сетне – мърмореше нашият капитан, – всеки, било човек или звяр, има право да намери някаква дупка и да се свре в нея, за да си отпочине!

След дълъг престой и последните лопати въглища бяха разтоварени. Капитанът бе наредил да се развържат за другия ден платната и да поемем по обратния път, когато неочакван случай ни даде повод да се напием отново, и то още по-тържествено.

Разхождах се с него по вълнолома, когато към нас се приближи някакъв човек и аз по акцента разбрах, че е триестинец. Каза името си и се представи за търговец на едро. Идваше, за да предложи на капитана ни да отидем до Бари, за да натоварим оттам жито, бъчви с вино и сандъци със сушено грозде и смокини.

Капитанът, за когото това беше добър шанс да припечели още нещо, т.е. да направи доходно и връщането, се показа извънредно любезен и сговорчив. Той взе товарителниците от търговеца и една добра предплата. После, за да отпразнува това щастливо събитие, ме покани да отидем да се почерпим. Погледнах го изненадано. Въпреки че беше в много весело настроение, лисицата веднага разбра какво означава погледът

ми, защото побърза да поясни:

– Аз плащам този път!

– Това трябва да се отбележи някъде! – промърморих на себе си и последвах капитана до познатата ни пивница, където изпихме по няколко чаши вино, но предварително си подложихме здраво със салата, сирене и изискани салами.

– Виждате ли, господин Емилио – казваше капитанът, като ме гледаше как изпразвам чашите една след друга, – вече ставате истински моряк!

– Вярно ли е, капитане? – попитах с несвой глас. – Казва ви го човек, който разбира от това. Вие сте отличен моряк! – продължи да ме хвали капитанът, като напълни отново чашите.

– Тогава наздраве и да живее „Само Италия“ – заключих аз, като се чукнах с него и изпразних чашата си почти на един дъх.

Като излязохме от пивницата, предложих на капитана да изпием по едно кафе. Естествено, заедно с кафето изпихме и по няколко чашки ром.

Най-после, като се държахме не много стабилно на краката си, се върнахме на борда.

Стори ми се, че се намирам в рая, виждайки, че вече няма и следа от проклетите въглища, които до този момент толкова много ме бяха настървявали.

Отидох да си легна и съм заспал тежък сън.

На сутринта капитанът дойде да ме събуди и ми каза:

– Хайде, господин Емилио, станете, ако искате да погледнете още един път панорамата на Бриндизи.

Изкачих се на палубата. Веселият град беше там, разположен на китния бряг. Ясно разпознах замъка и фара. Големият сив куп, образуван от къщите на града, хвърляше слаба сянка върху зелената буйна растителност.

Изпратих последен поздрав на тази благодатна земя, свидетел на многократните ни веселби, и ободрен и пълен с добри предчувствия, седнах да пиша дневника на първото ми пътешествие.

Да пиша! Що за мисъл? Как бих могъл да пиша на тази голета? Но с Божията помощ намерих две тетрадки на дъното на куфара си. Капитанът ми даде шишенце с мастило, почти засъхнало, което размесих с малко оцет. Приклеках пред сандъка, който ми служеше за легло, и започнах да изнизвам спомените си поред. Именно тези спомени сега стоят пред мен и ми дават материал за написването на тази книжка. По

време на пътуването ни от Бриндизи за Бари ми се случи и първото наистина опасно приключение, при което без малко не заплатих с живота си.

Като се изморих от дългото писане, реших да се кача на палубата преди настъпването на нощта.

През деня моряците бяха почистили палубата основно, за да подготвят подходящо място за житото, което предстоеше да товарим. А до този момент доста мръсотии се бяха натрупали. За да не гълтам прахта от продължилото почистване и на други места по голетата, аз се изкачих на полегатата мачта и оттам се развличах да гледам ту моряците, които чистеха, ту морето. Изхвърленият в морето боклук бе привлякъл постепенно един пасаж едри и дребни риби. Те следваха неотстъпно голетата, като образуваха необикновена и любопитна ивица. Изведнъж всички тия риби изчезнаха, като че потънаха под водата по силата на някаква заповед, дадена от магическа пръчка.

Какво се бе случило?

Научих твърде скоро.

Огромна черна маса се въртеше и движеше напред-назад точно на мястото, където преди малко бяха рибите.

– Какво ли ще е това черно нещо? – промърморих на себе си в недоумение.

И в същия миг черното нещо изчезна под водата така, както се бе появило. Внезапно някой ми извика отдолу:

– Пази се, господин Емилио!...

Инстинктивно отскочих от мачтата и се намерих на въжената стълба, която водеше до площадката под мачтата. И тъкмо в този миг същата черна маса докосна лицето ми и аз открих какво бе тя. Нищо друго освен една огромна акула. Това симпатично животинче ме бе видяло или подушило от морето. Извивайки тялото си като дъга, акулата направи огромен скок. Ако не бях готов да се отдръпна веднага със светкавично движение, щях да усетя остротата на триъгълните ѝ зъби или най-малкото – щях да получа такъв удар, който да ми отнесе я крак, я ръка.

Но по ирония на съдбата, както понякога се случва, когато някой се опитва да изиграе някого и сам остава изигран, и сега стана така. В изключителното си усърдие да ме пипне на всяка цена миловидната рибка сигурно не беше премерила точното разстояние. Толкова по-зле за нея, тъй като, вместо да падне в морето, откъдето бе изскочила, почитаемата акула си счупи главата точно върху палубата. Изглежда, че не бе много доволна от случилото се, защото я видях как удряше с опашката си

толкова силно, като че искаше да пробие пода. Тя подскочаше и се виеше така, че бе наистина развлечение да се гледа. Това зрелище беше смешно, но мен ме разсмя най-вече благоразумното и бързо офейкване на моряците начело с господин капитана. Едни се покатериха по мачтите, други се спуснаха надолу, но никой не остана на палубата.

През това време акулата продължаваше дяволски да подскача, разбира се, не за да покаже необикновената си радост или задоволство от начинанието си, което бе в моя вреда.

Оставихме я няколко минути да се умири. Дявол да я вземе! Много рядко се случва на някоя риба да попадне вместо във водата на някое сухо място, обезпокоявана от ония животни, които се наричат човеци!...

И наистина, минавайки от платно на платно, улавяйки се за въжетата и мачтите с пъргавината на опитна маймуна, аз смених набързо мястото си, като се изкачих толкова високо и преминах голетата по цялата ѝ дължина.

Като се намерих така благоразумно откъм страната, срещуположна на тая, където звярът продължаваше да се мята, аз се спуснах на мостика, промъкнах се през люка и слязох в кабината. Там намерих капитана и моряците, които в това време се въоръжаваха. Кой с кука, кой с копие, кой с лопата или вила.

Щом ме видя, капитанът ми каза:

– Господин Емилио, добре се отървахте! Трябва да кажем, че сте роден под щастлива звезда! Ще трябва да почерпите, когато слезем в Бари!...

Я го виж ти него! Този капитан се възползваше дори и от случая с акулата, за да накваси гърлото си, без да държи сметка, че можех да замина ей така, залудо, за оня свят! Ама че авантаджия. Но това си го помислих, а всъщност отговорих:

– Добре! Но дотогава има време. А сега какво трябва да правим?

– Сега ще ѝ дадем добър урок!

– Мога ли и аз да ви помогна?

– Само че се пазете от опашката ѝ, господин Емилио!

– Имам револвер в кабината.

– Отлично! Ще можете да се упражните в стрелба. Значи ще дойдете с нас!...

Спуснах се към кабината, за да си взема револвера. Бързо го намерих, взех и една пачка патрони и се изкачих отново на мостика. Закрит зад една мачта, аз се прицелих в акулата, като за прицел ми бе предимно главата ѝ. Бях, а и сега съм отличен стрелец и шестте изстрела на

револвера ми не отидоха нахалост.

Това вероятно не направи голямо удоволствие на акулата, която при всеки куршум, който получаеше в тялото си, удвояваше бързината на подскачането си.

– По-скоро ти ще се измориш да се пазиш от куршумите, отколкото аз да ги пращам към теб – мърморех, пълнейки отново револвера си и продължавайки да насочвам срещу нея адския огън.

През това време моряците се бяха приближили предпазливо и нанасяха страшни удари на животното по всички възможни части на тялото му.

Но трябваше да мине доста време, докато акулата се умири, и още повече, докато се реши да замине за рибешкия рай.

Най-после под напора на ударите, всеки от които би убил един бик, животното изпусна последния си дъх.

– Спи в мир!... – възкликнах аз, като изстрелях в сърцето ѝ последните куршуми, които ми бяха останали.

Приближихме се до мъртвия вече неприятел, за да го разгледаме по-отблизо. Не беше от най-големите екземпляри, но все пак бе цяло чудовище. Имаше повече от пет метра дължина и може би тежеше два квинтала и половина.

– Какво ще правите сега с нея? – попитах капитана. – Да не сте решили да ни я предложите пържена за вечеря?

– Не. Месото ѝ е много лошо – отговори моят мечок. – Обаче в Бари ще я разменим с някого за бъчвичка вино.

– А какво ще прави този моряк с нея?

– Ще я одере и ще употреби кожата ѝ. През това време нощта вече се бе спуснала.

Седнахме да ядем и унищожихме в закачки и веселие доста скромната вечеря от фасул и печен салам. Постоях малко на мостика, допушвайки си цигарата, и отидох да извадя някой зъб от акулата.

Според скромните ми разбирания тези зъби трябваше да донесат щастие на мен и на онези, на които бих ги подарил.

Най-сетне се почувствах изморен и слязох в кабината да поспя.

Сънувах всичките акули в Адриатическо море, плуващи във вода, черна като въглищата, които доскоро затрупваха голетата. След това ми се присъни, че съм нападнат от легион хлебарки, водени от огромна главатарка, която ми се стори с човешки образ, и този образ по всичко, съвсем по всичко приличаше на господин капитана на „Само Италия“.

Сутринта станах и отидох на мостика да подишам благотворния

морски въздух. В далечината се виждаше земя.

Час по-късно, като задуха лекият северен ветрец, видяхме на брега да се очертават контурите на града.

– Стигаме Бари! – извика радостно капитанът.

– Добре! Виждам! – отговорих. – Това означава, че ще ядем малко по-добре на закуска и на обяд, тъй като ще слезем на суша.

И наистина, към единадесет и половина часа влязохме с издути платна в пристанището на Бари.

Глава VII ТЪГА ПО РОДНАТА ЗЕМЯ

Бари, старият Барум, в древно време се е обитавал от пенчечите в Апулия.

Под властта на Нерон бива издигнат в община. Много вероятно е, преди да е бил обитаван от пенчечите, да е бил стара гръцка колония, но подробности не се знаят за произхода му.

Когато пада Западната империя, Бари става владение на гръцките императори, а после – на лонгобардските дукове Бевененто в края на седми век.

През девети век сарацините, повикани от Ракис, го нападат и подлагат на огън и меч.

Лудвиг Немски го завладява през 870 година. Но няколко години след това попада в ръцете на гърците, които го правят седалище на своите капитани или управители.

През 1070 година Бари бива обсаден и завладян от норманите. През 1137 година, поради действията на Лотар, пада отново под немско господство. Няколко години след това – под владичеството на Руджеро, краля на Сицилия.

По-късно Бари е вече столица на едно княжество, което минава към Сфорците, докато през 1558 година бива присъединен към Неаполитанското кралство.

Сега Бари е главен център на провинцията, принадлежаща към кралство Италия.

В пристанището бяха закотвени различни кораби от всички националности.

Към три часа следобед можах най-после да скоча на суша.

Капитанът и синът му бяха с мен.

Като град Бари ми хареса много повече от Бриндизи. Широките булеварди, множеството дворци и обществените градини правят града много привлекателен.

Обходих стария вълнолом, плажа, пазарите. Направи ми силно впечатление калабрийското облекло на някои от хората. Имаше момчета, облечени само с по една риза. Всички говореха някакъв странен и неразбираем за нас, от Северна Италия, език.

Заедно с капитана и сина му влязохме в една гостилница, където

ядохме макарони, бифтеци, плодове, пихме вино до насита и накрая платихме някаква нищожна сума.

Като излязохме оттам, намерихме двама други капитани с двама души от екипажа им. Всичките весели хора.

Тъй като бяхме на суша, решихме заедно да се поразвлечем. Започнахме с пиенето, като се спирахме ту в тази, ту в онази пивница.

После обиколихме града, твърде несигурни в краката.

Дойде вечерта и отидохме да вечеряме. Отново ядохме, пихме и се веселихме.

Дойдоха и музиканти и под звуците на мандолините играхме неаполитанска тарантела.

Към десет часа излязохме и се поразходихме насам-натам, пеейки и различайки се кой както може, като всички се клатушкахме подобно кораб по време на буря поради нескромното количество изпито вино.

Сигурно си представяте как сме се смеели и какъв шум сме вдигали, какви концерти и танцови представления е имало по улиците под звуците на мандолините.

Подскачания, подхвърляния, прикляквания, най-безредни движения, придружени от пляскане с ръце и потропване с крака – всичко вземаше участие, за да докараме по-добре неаполитанската тарантела.

Към полунощ тръгнахме да се връщаме на борда. Но път не успяхме да намерим. Въртяхме се, въртяхме се, но пътя за морето не намерихме. Видяхме обаче вълнолома, но когато трябваше да се изкачим на борда, капитанът започна да протестира енергично и ние отново се върнахме в града да пием кафе.

И макар да бяхме направили вече хиляди обиколки и хиляди разходки из страшните и вонящи улици на стария Бари, не успяхме да намерим нито едно кафене.

Минавайки по една от многото улици, чухме да свирят тарантела. За миг се насочихме натам и видяхме трима души, които дрънкаха на китари и вдигаха адски шум.

Какво да правим? Това бе резултат от виното. Веселието ни бе обзелo. Бяхме на суша, около нас се свиреше и пееше, а всичко това е много изкусително за един моряк. Без да чакаме много-много, започнахме да тропаме тарантелата като луди, търкаляйки се по мръсния и влажен терен. Музикантите се превиваха от смях, като гледаха нашите подскачания, а ние, станали обект на внимание, ускорихме подскоците си. Музиката ставате все по-жива, все по-бърза и това като че ли ни заразяваше.

Когато звуците внезапно секнаха, ние бяхме капнали от умора. Не ни оставаше нищо друго, освен час по-скоро да се приберем на кораба. Когато се качихме на лодката и се отправихме към нашата голета, часовникът изби два часа от камбанарията на църквата.

На другия ден работихме здравата, докато натоварим житото, бъчвиките с вино и сандъците със сушени плодове.

Вечерта смятах да се върна на борда веднага, но капитанът реши, че ще извършим смъртен грях, ако намирайки се на сушата, пропуснем и ден, без да се напием юнашки.

И тъй като това беше последната вечер, която трябваше да прекараме в Бари, веселбата беше необикновена.

Как сме успели да намерим пътя към галетата и този път, не бих могъл да ви кажа.

Когато на другия ден се събудих, слънцето вече беше високо на небосклона, а голетата плаваше в открито море.

Изкачих се на палубата. Платната бяха развързани, духаше добър попътен вятър, който бързо ни отнасяше далече от града.

Хвърлих поглед към брега, който ми се стори много нисък и добре обработен, осяян с къщи и палати.

Каква разлика между плодоносните италиански земи и безплодния и нарязан далматински бряг!

Към обяд видях град Мола, построен почти наново, с камбанарии и куполи. Необикновени постройки със съвсем равни покриви, както в Бари. И този град ми се видя напълно в ориенталски стил.

Час по-късно видях Пилигуанил – цветуща и здраво строена крепост, защитена откъм морето с гигантска стена, висока двадесет метра – наистина непревземаема!

Монополи се появи пред погледа ни към два часа. Този известен търговски град, може да се каже, с право съперничи на Бриндизи. Той е много нашироко строен, и то твърде наскоро, заобиколен от плодородни земи, най-производителните в Пулия.

Малко по малко градът изчезна, но брегът продължаваше да ни следва, обсипан с градчета и селца.

В далечината ясно се очертаха няколко планински върха. Това бяха Апенините.

През деня горещината на борда беше почти непоносима. Капитанът по стар навик беше заповядал да натоварят голетата почти до потопяване. След въглищното нахлуване сега следваше житното.

Отегчителното затишие ни държеше почти неподвижни.

Към полунощ напуснах мостика и се отправих да спя.

Но зловещата тишина в кабината правеше още по-непоносим ада, който измъчваше бедното ми сърце.

Смутен, потиснат от тъжните мисли, обсебили ме още предишната нощ, станах машинално от леглото и се упътих към мостика. Главата ми гореше, сърцето ми бе развълнувано като бойно поле.

Виждах италианския бряг, прекрасен залив, потънал в зеленина, момичета с табли на главите по вити пътеки и ладии в синята далечина...

Тъкмо щях да се разплача – нещо неприлично за този, който се е отказал от земната суета, за да се посвети напълно на моряшкия живот, когато една много смешна картина, която имах възможността да видя, прогони тъжните ми мисли.

Трябва да ви кажа нещо, което досега все пропусках: на маса ние винаги пиехме от най-лошото вино, което не бе способно да завърти главата на един пияница, защото беше доста разредено. Така че моят капитан не се напиваше толкова много. Но това бе, когато сядяхме заедно на маса. А когато беше на кораба, за мое най-голямо учудване, този негодник бе всеки ден мъртвопиян. Откъде намираше толкова алкохол да се нарязва така всеки Божи ден?

И ето че сега ми се удаваше възможност да разбере това. Видях го как слиза към трюма и го проследих. Той приближи до едно буре, опипа с грубите си, мазолести ръце повърхността му, докато намери това, което търсете. Беше една дупка, пробита със свредел в стената на бъчвичката и грижливо замаскирана с едно чепче. Нашият човек отпуши чепчето, после взе една оризова сламка, която си стоеше скрита отпреди в един ъгъл, вкара я в дупката и започна да смуче с блаженство, което се изписваше на лицето му по начин, който без никакво съмнение доказваше, че съдържанието на бъчвичката трябва да е превъзходно.

– Наздраве, господин капитан! – поздравих аз, като избухнах в смях.

Мечокът се вцепени от смущение. Вдигна глава, сложи пръст на устата си и с този жест ми каза да мълча пред останалите.

– Ш-шт!... – изшътка той. – Не откривайте шегата! Иначе щом моряците научат, ще ме изложат на риска да стигна до Триест само с половин товар. По-добре заповядайте и вие да ми правите компания. Това пантелерийско вино е отлично!

И като каза това, той ми подаде друга сламка. Посочи ми как да я вкарам в дупката, пробита на съседното буре.

Започнах и аз да смуча радостно в компанията на този непоправим пияница. Това вино беше истински еликсир и слизате надолу като олио.

Когато престанах да смуча, черните мисли, които преди това ме бяха обсебили, се бяха изпарили.

Еврика!... Намерих подходящото средство да прогонвам тъгата по родната земя и скъпото на сърцето ми същество – лош другар на този, който се е посветил на моряшкия живот.

Глава VIII ОБРАТНИЯТ ПЪТ

На дванадесети октомври отидохме да пуснем котва близо до Големия остров и с възетата се осигурихме добре зад скалите, тъй като се бе вдигнал буен вятър, придружен от пороен дъжд.

През това време провизиите и дървата на борда се бяха свършили, но не можехме дори и да помислим да стигнем до сушата и да подновим запасите при такова развълнувано море.

След два дни вятърът още повече се засили. Дърва, месо и храна липсваха. Положението ставаше критично. Ядохме мизерен качамак с малко вмирисано сирене. Вечеряхме някаква извънредно некачествена супа. Събрахме малко дърва, които намерихме върху дивия риф. Вятърът ставаше все по-студен и се налагаше да имаме поне малко дърва на борда. Екипажът, озверен, говореше против капитана. А той проклинаше всичко живо и беше постоянно пиян. Бях разбит, отслабнал от умора, от страдания и от лошата храна, която не бе в състояние да ме поддържа. За щастие, имаше сламка и буре!

На петнадесети октомври вятърът още повече се усили. Капитанът искате на всяка цена да се отправим към сушата, но моряците отказаха. Аз влязох в спор с един моряк и капитанът заплаши да избеси всички ни. Положението ставаше все по-страшно. Без кафе, без вечеря, без дърва – беше истинско страдание. О, какво не бих дал, за да се намеря вкъщи, да ям от вкусните гозби, които готвеше добрата ми майка!

Какво плачевно положение!...

Почувствах как страданието, отчаянието и унижението ме обземаха въпреки волята ми и топли сълзи на безпомощност потекоха по страниците ми.

Вятърът духаше със страшна сила и лошото настроение на борда растеше...

Най-сетне няколко рибари се появиха и ни продадоха от своята мизерна риба. Бях много доволен, за известно време щяхме да имаме малко по-добра храна...

Но, уви! Много скоро рибата бе изядена с обяснима лакомия и от нея не остана и помен.

За да се постопля малко, аз се отдадох на пантелерийското буре. От изобилното пиене главата ми се въртеше и все ми се спеше. Оттеглих се

в кабината и запах като заклан!

Сънувах, че виждам в морето хиляди чудесни риби и че ги ловя с въдица. Този сън бе истинско откровение за мен и провидение за всички. Когато се събудих, побързах да се изкача на мостика и видях рибарите, които се пазаряха с капитана, а до тях няколко големи риби. Попитах ги дали могат да ми продадат няколко въдици и стръв. Те се съгласиха без много увещания и ми продадоха цяла дузина въдици от всякакви размери, като ме накараха да им ги платя от скъпо прескъпо.

В това време вятърът беше утихнал. Капитанът и двамата моряци се качиха на спасителната лодка и се отправиха към сушата, за да купят храна и да съберат дърва. Поставих стръвта на дванадесетте въдици, завързах ги за едно въже, опънато на задната мачта, и ги хвърлих в морето. Капитанът се върна два часа по-късно с пълна лодка със зеленчуци и дърва. Всичко бе бързо пренесено на борда. Най-сетне нямаше повече да гладуваме!

Тъкмо разговаряхме с капитана, когато юнгата дойде да ме повика. Въжето, на което бяха завързани въдиците, се разтърсваше силно. Изтичах към кърмовата част на кораба и подпомогнат от юнгата, изтеглих една твърде голяма златоперка.

Беше истинско щастие с такъв улов – десет риби, от които четири големи барбуна, една морска змиорка, три златоперки и две трески. Двама моряци, които бяха слезли по рифа, се върнаха с няколко килограма черни вонголи.

И така, вечерта се нагостихме царски и целият екипаж се развесели. След вечерята развързахме платната и излязохме в открито море. През нощта изминахме шестдесет мили.

Изоставям описанието на следващите няколко дни. Бяхме влезли в Куарнеро и благодарение на попътния вятър скоро-скоро забелязахме истрийския бряг.

Най-после на осемнадесети октомври, преди да се спусне нощта, един радостен вик се изтръгна от гърдите на всички ни. Фарът на Триест беше на няколко мили от нас! Триест! Напомняше ми и Венеция, и Неапол, и Соренто. Италия!

Към три часа през нощта влязохме в пристанището и хвърлихме котва. През следващите дни разговаряхме житото и аз се възползвах от този престой, за да се поразвлека малко. Пръснах всичките си скътани пари, но това нямаше значение.

С хубавото си крайбрежие и широките улици, прекосявани от коли и коне, Триест ми напомняте родния град. Обзеха ме мъчителни

спомени и необикновено чувство на тъга по родната земя.

Парите се топяха в ръцете ми, неусетно се изплъзваха от тях, но за това пък се повеселих до насита.

В понеделник, към пет часа привечер, се върнахме на борда. Развихме платната и потеглихме. Вятърът беше силен и корабът бързо цепенете водната шир. Към единадесет часа заобиколихме връх Саломе, после вятърът затихна и настъпи пълно спокойствие. Вече се приближавахме към края на пътуването.

Не отричам, че броях и минутите, които ме отделяха от хубавата ми Верона. Бях радостен и тържествувах, че бях устоял на изкушението, което много пъти ме беше обземало – да оставя току-така, насред пътя, „Само Италия“ и очарователния ѝ капитан, да взема първия влак и да се върна вкъщи. Ах, какво щях да направя!

Сега обаче се чувствам достатъчно горд, за да мога да кажа:

– Вече съм истински моряк!

На двадесет и шести октомври съгледахме брега на Тенаго – добре обработен и целия покрит с приятни къщурки.

Вятърът отслабваше и ние напредвахме бавно. Съзряхме Даила и насочихме носа натам. Привечер пуснахме котва в Даила, където забелязахме малък манастир, монасите от който бяха нещо като васали на графството и притежаваха огромни богатства. Слязохме на сушата да потърсим дърва, но тъй като лодката заседна на плитко, бяхме принудени да нагазим във водата, за да я изтеглим. В Даила ядохме и пихме отново до насита и се върнахме развеселени на борда. Продължавах да се занимавам с риболов, който от време на време ни доставяше обяда и вечерята – малко по-добри от обикновено.

На двадесет и седми октомври, макар че вятърът беше отслабнал, потеглихме от Даила, но напредвахме едва-едва и затова, след като изминахме само някакви си четири мили, се отправихме към Куето, където пуснахме котва. Посетихме градчето Куето, което се отличаваше със своите варници.

Заранта на двадесет и осми октомври вятърът се засили. В пристанището влезе една голета със счупена мачта. Отидохме да я навестим. Беше венециански кораб. Капитанът ѝ ни разказа как претърпели страшна буря, която всъщност бе счупила мачтата и повредила обшивката до толкова, че водата нахлуваше през много дупки. Бурята им беше откъснала също кърмилото и котвичката. Слязохме на сушата с екипажа на голетата и тръгнахме да се повеселим в някоя пивница.

Докато пиехме, дойдоха и други моряци, чиито кораби също се

бяха повредили от бурята, която ги застигна на няколко мили от Венеция.

На тридесети октомври в два часа през нощта нашата голета вдигна котва и потегли с благоприятен вятър.

На тридесет и първи октомври решихме да пуснем котва във Фазанския канал, понеже вятърът започваше страшно да беснее.

На следващия ден вдигнахме платната под напора на силния студен вятър, който ни караше да потръпваме. Но той отслабна неочаквано, така както се бе появил, и ние решихме да спуснем лодката да ни тегли. Това трая около един час, докато вятърът отново се засили и ние започнахме да цепим вълните с голетата бързо-бързо.

Минахме върха Хетера и привечер потърсихме къде точно да пуснем котва в канала Куза. Но неусетно сме пропуснали селото, затова трябваше да се закотвим в Карница.

Писано било да не мога да поставя думичката „край“ толкова скоро в моя дневник със спомени от първото ми пътуване. Силна буря ни принуди да останем затворени в канала още пели пет дни. След това едно принудително дълго затишие ни задържа за още по-дълго време. Докато най-сетне благословеният вятър ни позволи да се измъкнем от този затвор. Излязохме на открито, цепейки вълните със скорост от петнадесет мили в час.

На двадесет и четвърти ноември забелязахме рибарски лодки и един голям пасаж риба-тон, преследван от акула.

На два пъти се излагахме на опасността да бъдем блъснати първо от голям кораб, а след това от един параход. За щастие, успях да подам отчаяни сигнали с фенера и така се измъкнахме от доста незавидното положение, в което можехме да попаднем.

Бяхме вече отминали Ровиньо, когато забелязахме парахода, който пътува между Венеция и Триест. А това означаваше, че приближаваме нашата цел. Това бе истинско щастие за мен, започнах да скачам от радост и изпратих една въздушна целувка на скъпия предвестник на радостта ми – парахода, който със своето бумтене ми съобщаваше, че най-сетне идва краят на моето мъчение. И все пак нека бъдем снизходителни: това бе първото ми пътуване, а аз бях толкова млад!...

На двадесет и девети ноември сутринта радостен вик, който ми се стори по-мелодичен от песента на сирена, ме събуди рано-рано.

– Фарът се вижда!

Този толкова сладък и мелодичен вик бе знаете ли на кого? На милия ми капитан, който, когато говорете, гласът му напомняше грачене

на гарван. Но това, което в този миг ми съобщи пресипналият му глас, беше толкова дълго очаквано от мен, че ми се стори да чувам гласа на славей.

Изкачих се на мостика.

Венеция беше там – хубава, обгърната от блестящата слънчева утрин, която позлатяваше залива с най-радостните отсенки на пурпура – златно-червеното и бледовиолетовото. Виждах я като на стара гравюра, изобразяваща серенада на влюбени...

Поздравих морската царица със страстта на влюбения, който вижда отново, след дълго отсъствие, избраницата си, от която е бил отделен.

Ядем за последен път на борда, докато голетата се упътва да пусне котва в пристанището Маламоко.

Сърцето ми бие усилено. Защо ли? Безкрайно съм развълнуван. А от какво? Чувствам известно съжаление, като напускам тази мръсна платноходка – черната като рог каюта на голетата, която ме приютяваше през тези дълги дни и нощи...

Поздравявам за сетен път моряците... и, трябва да призная, вълнувам се дори когато се разделям със звяра, който се нарича капитан на „Само Италия“.

Беше първото ми пътуване и естествено е впечатленията ми да са дълбоки, а вълнението при разделялата – твърде живо.

Стъпил на суша, аз се отправям към гарата.

Скачам във влака, който полита, изпусайки кълба дим...

КРАЙ

© 1992 Фани Лозева, превод от италиански

Emilio Salgari

Сканиране, разпознаване и редакция: Светослав Иванов, 2007

Публикация:

ЕМИЛИО САЛГАРИ
БОРБА НА БОРДА

Редактор Катя Цонкова

Илюстрация за корицата © Емилиян Станкев

Художник-редактор Лили Басарева

Гравюри към текста Е. Берлинг, Е. Я. Магдесиян, Л. Ф. Лагорио В. Я. Котарбински, Г.
П. Кондратенко

Коректор Людмила Стефанова

Графично оформление Стефан Узунов

Технически редактор Дора Николова

Отпечата се през 1992 година Цена 12,98 лв.

Превод © Фани Лозева

с/о Jusautor, Sofia

„Трнев & Трнев“ С-не

София, България

ул. „Уилям Гладстон“ № 50, тел./факс 89-20-64, пощ. код 1000

ул. „Свиленица“ 1, тел. 51-35-68, пощ. код 1463

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/2866>]